

Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København

DATO 25. februar 2004

JOURNAL NR.

RA-2004-131-0002

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Rigsadvokaten Informerer **Nr. 9/2004**

Bilag 1 - oversigt

Bilag 2 - oversigt

Bilag 3

Straffene i sager om brugstyveri af biler og motorcykler og i sager om uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse samt i sager om menneskesmugling under skærpende omstændigheder, grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted og menneskehandel (RA-2003-120-0001 og RA-2003-120-0011)

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven blev strafferammerne i straffelovens §§ 241, 249 og 252 forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år. Herudover blev der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj. Ved loven skete der endvidere ændringer af straffelovens § 125 a og § 134 a, ligesom der blev indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 262 a.

Efter lovens ikrafttræden den 8. juni 2002 anmodede Justitsministeren Rigsadvokaten om at aflevere en redegørelse til ministeriet om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

I den anledning iværksatte jeg ved Rigsadvokaten Informerer nr. 11/2002 og nr. 16/2002 indberetningsordninger, hvorefter der skulle ske indberetning hertil af nær-

mere bestemte domme omfattet af lovændringerne. Indberetningsordningerne er op-
hørt i 2003.

På baggrund af de indberettede domme har Rigsadvokaten udarbejdet tre redegørelser,
som er sendt til Justitsministeriet og som har sendt den til Folketingets Retsudvalg.
Om indholdet af de tre redegørelser, som vedlægges, henvises til beskrivelsen neden-
for under afsnit 2-4.

2. Rigsadvokatens redegørelse om straffene i sager om brugstyveri af motorkøretøj

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Redegørelsen indeholder bl.a. (i afsnit 2) en beskrivelse af den strafskærpelse, der er
tilsigtet ved den nye bestemmelse om brugstyveri af motorkøretøj i straffelovens § 293
og en vurdering af strafniveauet efter lovændringen (afsnit 4.3.). I bilaget til redegø-
relsen findes en beskrivelse af en del af de sager, der er indberettet til Rigsadvokaten.

Indberetningsordningen har omfattet sager, hvor straffen i byret eller landsret afviger
fra udgangspunktet for straffastsættelsen. De sager, der beskrives i redegørelsen, er så-
ledes først og fremmest egnet til at belyse tilfælde, hvor der på grund af konkrete om-
stændigheder i praksis er udmålt straffe, der ikke er i overensstemmelse med de al-
mindelige retningslinier for straffastsættelsen.

I redegørelsen konkluderes i øvrigt bl.a. på grundlag af udtalelser fra statsadvokaterne,
at den tilsigtede skærpelse i almindelighed er slået igennem i domstolenes praksis.

3. Rigsadvokatens redegørelse om straffene i sager om uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel

Denne redegørelse indeholder bl.a. (i afsnit 2) en beskrivelse af den strafskærpelse,
der var tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 i sager om uagtsomt manddrab efter
straffelovens § 241, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249
og forsætlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252 i forbindelse med spirituskørsel
eller særlig hensynsløs kørsel.

Endvidere indeholder bilaget til redegørelsen en oversigt over konkrete sager, der kan
belyse strafniveauet efter lovændringen i sådanne sager. De konkrete sager er også be-
skrevet i redegørelsens afsnit 4.2.

I redegørelsen konkluderes, at domstolene generelt følger udgangspunktet for straf-
fastsættelsen, og at den tilsigtede skærpelse må anses at være slået igennem, idet der

dog foreligger enkelte sager, hvor straffen umiddelbart forekommer mildere end forudsat ved lovændringen, uden at der synes at foreligge særlige grunde hertil, jf. redegørelsens afsnit 4.3.

4. Rigsadvokatens redegørelse om straffene i sager om menneskesmugling, menneskehandel og grov forstyrrelse af ro og orden

Denne redegørelse indeholder i afsnit 2 en beskrivelse af bestemmelserne om menneskesmugling under skærpende omstændigheder (straffelovens § 125 a), om menneskehandel (straffelovens § 262 a) og om grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted (straffelovens § 134 a), sådan som disse bestemmelser blev affattet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Der blev ikke indberettet sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 262 a.

Der blev kun indberettet to sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a. I begge sager var det tilmed kun en meget begrænset del af tiltalen, som vedrørte forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Endvidere blev der kun indberettet én dom vedrørende overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Som det fremgår af redegørelsen i afsnit 4.2., er det ikke på dette spinkle grundlag muligt at vurdere strafniveauet efter lovændringen.

Henning Fode

**Straffene i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241,
uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249 og
forsætlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252
i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel**

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.), blev strafferammerne for uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse (straffelovens § 241, § 249 og § 252) forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år. Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

Ved skrivelse af 12. juni 2002 har Justitsministeriet anmodet mig om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

Denne redegørelse indeholder en beskrivelse af lovændringen (afsnit 2) og indberetningsordningen, der har dannet grundlag for redegørelsen (afsnit 3). I afsnit 4.1. redegøres for statsadvokaternes udtalelser og i afsnit 4.2. for konkrete sager efter lovændringens ikrafttræden. I afsnit 4.3. findes min vurdering og konklusion. I bilaget til redegørelsen findes en beskrivelse af de sager, der har dannet grundlag for undersøgelsen.

2. Straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse samt færdselslovens § 118, stk. 4, om særlig hensynsløs kørsel m.v.

2. 1. Straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse

Straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab, § 249 om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse er efter lov nr. 380 af 6 juni 2002 affattet således:

”§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.”

”§ 249. Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.”

”§ 252. Med fængsel indtil 8 år straffes den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.
Stk. 2-3. (Udeladt)”

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.3.3. fremgår følgende om de foreslåede ændringer af straffelovens § 241, § 249 og § 252:

”Hensynsløs og farlig adfærd i trafikken medfører ofte meningsløse dødsfald og meget alvorlige skader. Når et menneske bliver dræbt eller kommer alvorligt til skade i trafikken, er det en menneskelig tragedie for både ofret og dennes pårørende.

Det nuværende straffniveau i sager om uagtsomt manddrab, uagtsom legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse, der sker i forbindelse med samtidig overtrædelse af færdselsloven, afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad den krænkelse af ofret, der finder sted. Samfundets klare afstandtagen fra denne form for kriminalitet bør derfor i højere grad komme til udtryk i straffelovens strafferammer.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at strafmaksimum i straffelovens § 241, § 249 og § 252 sættes op fra de nuværende 4 år til 8 års fængsel.

Med forslaget forudsættes det, at der i retspraksis sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab ved spirituskørsel (her i bemærkningerne anvendt som samlebetegnelse for både spiritus- og promillekørsel), således at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel i normaltilfældene forhøjes fra fængsel i 6-8 måneder til fængsel i 10-12 måneder.

Der kan være skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel.

Det vil også være en skærpende omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde. Som det fremgår af pkt. 2.3.2.1., vil straffen i sådanne tilfælde blive udmålt i niveauet omkring 1 års fængsel. Det forudsættes, at der i sager, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på en særlig hensynsløs måde, fremover fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere forudsættes det, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel forhøjes fra det nuværende straffniveau på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel i tilfælde, hvor kørslen i sig selv har karakter af at være særlig hensynsløs.

Lovforslaget tilsigter endvidere som udgangspunkt en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelovens § 249) og forsætlig fareforvoldelse (straffelovens § 252), der sker i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, eller særlig hensynsløs kørsel. Eksempelvis forudsættes det, at der i sager om betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, som i dag straffes med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel.

Ud over de ovenfor nævnte forhøjelser tilsigter forslaget ikke nogen forhøjelser af strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 og § 252. Særligt om sager vedrørende menneskesmugling henvises til pkt. 6.3. nedenfor.

Forhøjelsen af strafferammerne fra 4 til 8 år indebærer, at der i sager af den nævnte karakter kan ske varetægtsfængsling i retshåndhævelsesøjemed af en sigtet efter retsplejelovens § 762, stk. 2,

nr. 1, når der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at vedkommende har begået en overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 eller § 252, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod. Der er i øvrigt allerede efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, mulighed for under nærmere angivne betingelser at anvende varetægtsfængsling i retshåndhævelsesøjemed i grove tilfælde af overtrædelse af straffelovens § 252.”

Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger til lovforslaget i afsnit 1.2., at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Af de specielle bemærkninger til § 241 fremgår:

”Det forudsættes således, at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel (her i bemærkningerne anvendt som samlet betegnelse for spiritus- og promillekørsel), der i normaltilfældene i dag af domstolene straffes med 6-8 måneders fængsel, i retspraksis forhøjes til fængsel i 10-12 måneders fængsel. Det er hensigten, at forhøjelsen også skal slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1.

Der kan være skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel.

Det vil også være en skærpende omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde. Som det fremgår af pkt. 2.3.2.1. i de almindelige bemærkninger, vil straffen i sådanne tilfælde, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på en særlig hensynsløs måde, i dag blive udmålt i niveauet omkring 1 års fængsel. Det forudsættes, at der i sager af denne karakter fremover fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere forudsættes det, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel forhøjes fra det nuværende straffniveau på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel, hvor kørslen i sig selv har karakter af at være særlig hensynsløs.”

Af de specielle bemærkninger til § 249 fremgår:

”Som nævnt i de almindelige bemærkninger under pkt. 2.3.3. tilsligter lovforslaget, at der i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, eller særlig hensynsløs kørsel, som udgangspunkt skal ske en forhøjelse af straffen, der forholdsmæssigt svarer til den forhøjelse, der med lovforslaget er tilsigtet i sager om uagtsomt manddrab under samme forhold. Eksempelvis forudsættes det, at der i sager om betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, som i dag straffes med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel. ”

Af de specielle bemærkninger til § 252 fremgår:

”Som nævnt i de almindelige bemærkninger forudsættes det, at der ved forsætlig fareforvoldelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, eller kørsel, der i sig selv er særlig hensynsløs, som udgangspunkt skal ske en forhøjelse af straffen, der forholdsmæssigt svarer til den forhøjelse, der med lovforslaget er tilsigtet i sager om uagtsomt manddrab under samme forhold.”

Endvidere findes i bilag 4 til lovforslaget en beskrivelse af det hidtidige straffniveau for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab, grov uagtsom legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse i færdselssager.

2.2. Færdselslovens § 118, stk. 4, om særlig hensynsløs kørsel m.v.

I færdselslovens § 118, stk. 4, findes en bestemmelse, hvorefter straffen for overtrædelse af færdselsloven kan stige til fængsel indtil 1 år, hvis der foreligger omstændigheder som nævnt i færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Ifølge denne bestemmelse skal der ske ubetinget frakendelse af førerretten, hvis føreren forsætligt har forvoldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde.

Bestemmelsen anvendes, når der ikke samtidig foreligger en overtrædelse af straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab, grov uagtsom legemsbeskadigelse eller forsætlig fareforvoldelse. Bestemmelsen har således selvstændig betydning, hvor det ikke vil være muligt at idømme fængselsstraf efter straffelovens bestemmelser.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen, der blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 498 af 7. juni 2002, forudsættes strafpositionen i førstegangstilfælde at svare til strafpositionen ved de mindst alvorlige tilfælde af spirituskørsel, f.eks. 10 – 14 dages fængsel. Dette udgangspunkt kan fraviges i såvel skærpende som formildende retning – herunder til bødeområdet – afhængig af forholdets karakter. Det forudsættes endvidere i bemærkningerne, at frihedsstraffen i almindelighed gøres betinget på vilkår af, at den dømte udfører samfundstjeneste, og at der i disse tilfælde idømmes en tillægsbøde på 1.000 kr. pr. 25.000 kr. årlig bruttoindkomst. Hvis kørslen er foregået i brugsstjålet køretøj, anvendes betinget dom som udgangspunkt ikke.

3. Rigsadvokaten Informerer nr. 11/2002 om indberetning m.v. bl.a. af sager om overtrædelse af straffelovens § 241 (uagtsomt manddrab), § 249 (uagtsom betydelig legemsbeskadigelse) og § 252 (forsætlig fareforvoldelse)

I Rigsadvokaten Informerer nr. 11/2002 blev der på grundlag af lovens forarbejder fastsat følgende om strafpåstandene i sager om uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse:

”Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven er strafferammerne i straffelovens § 241, § 249 og § 252, stk. 1, ændret fra 4 år til 8 år.

Lovændringen er trådt i kraft den 8. juni 2002 og har virkning for forhold, der begås efter dette tidspunkt.

Ændringen tilsigter en skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab, uagtsom legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse, der sker i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Der er ikke herudover tilsigtet højere straffe i sager om overtrædelse af §§ 241, 249 og 252.

Uddrag af de relevante bemærkninger til lovforslaget vedlægges, idet der med hensyn til straffeskærpelsen særligt henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.3. og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 5, 9 og 10.

Opmærksomheden henledes især på følgende tilkendegivelser i bemærkningerne afsnit 2.3.3.:

..... (udeladt her)

Anklagemyndighedens strafpåstande skal udformes i overensstemmelse hermed.”

Med henblik på udarbejdelsen af denne redegørelse blev der samtidig iværksat følgende indberetningsordning:

”Det påhviler politimestrene og politidirektøren i god tid inden ankefristens udløb at indsende alle byretsdomme, der er omfattet af lovændringen, til vedkommende regionale statsadvokat med indstilling om, hvorvidt der efter politimestrenes opfattelse er grundlag for at anke dommen.

Indsendelse til statsadvokaten skal således ske med hensyn til sager, hvor der i byretten er domfældt for overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 eller § 252 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Ordningen gælder for domme, der afsiges i tiden fra udsendelsen af denne Rigsadvokaten Informerer og indtil udgangen af juli 2003.

De regionale statsadvokater tager herefter stilling til, om den pågældende sag er af en sådan karakter, at der er grundlag for at anke dommen til landsretten. I sager, hvor der er tale om markante afvigelser fra det straffniveau, der følger af forarbejderne til loven, jf. pkt. 3.1. ovenfor, bør sagen ankes, medmindre der foreligger særlige omstændigheder i den konkrete sag, der kan begrunde afvigelsen.

Statsadvokaterne underretter løbende rigsadvokaturen om sager af generel interesse på området.

Det påhviler endvidere statsadvokaterne løbende at indsamle oplysninger om de sager, der efter retningslinierne ovenfor er forelagt af politimestrene, og om udfaldet af sager, der ankes til landsretten, således at en samlet redegørelse om disse sager kan indsendes til Rigsadvokaten inden udgangen af september 2003.

Redegørelsen bør indeholde en kort beskrivelse af de sager, der af politimestrene har været forelagt for statsadvokaten, oplysning om baggrunden for, at sagen er eller ikke er anket, samt oplysning om udfaldet af sagen.”

4. De indkomne udtalelser fra statsadvokaterne, konkrete sager samt vurdering og konklusion

4.1. Statsadvokaternes udtalelser om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 og § 252

Som det fremgår af afsnit 3 ovenfor om indberetningsordningen, skulle politimestrene til statsadvokaterne inden ankefristens udløb indsende byretsdomme, der var omfattet af lovændringen, med indstilling om, hvorvidt der efter politimestrenes opfattelse var grundlag for at anke dommen. Statsadvokaterne skulle herefter tage stilling til spørgsmålet om anke. Endvidere skulle statsadvokaterne løbende

indsamle oplysninger om de forelagte sager og om udfaldet af sager, der ankes til landsretten, sådan at statsadvokaterne kunne indsende en samlet redegørelse om sagerne til Rigsadvokaten.

Statsadvokaterne har oplyst følgende:

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby har i den nævnte periode været forelagt en dom vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249 og fire domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 252.

I dommen vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249 var straffen udmålt i overensstemmelse med forarbejderne.

Af de fire domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 252 blev de tre anket. En dom angik også anden kriminalitet, som havde betydning for strafudmålingen, hvilket også var tilfældet for den dom, som ikke blev anket. Disse domme indgår derfor ikke i nærværende redegørelse.

I begge domme, som var anket af anklagemyndigheden, skærpede landsretten straffen. Statsadvokaten har om resultatet af de to ankedomme udtalt, at der er tale om en væsentlig strafskærpelse i forhold til tidligere praksis.

Statsadvokaten for Sjælland har i den nævnte periode været forelagt tre domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 241, som alle blev anket, og en dom vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249, som ikke blev anket, idet statsadvokaten fandt straffen passende udmålt.

I to af disse tilfælde ankede tiltalte med påstand om formildelse. Byretten havde fastsat straffen i overensstemmelse med bestemmelsens forarbejder. Landsretten stadfæstede i begge tilfælde den udmålte frihedsstraf.

I et tilfælde ankede anklagemyndigheden med påstand om skærpelse. Landsretten ændrede dommen fra fængsel i 1 år til fængsel i 1 år og 6 måneder. Tre dommere ville fastsætte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder.

Sagen vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249 angik også anden kriminalitet af betydning for strafudmålingen, hvorfor den ikke indgår i nærværende redegørelse.

Statsadvokaten har udtalt, at praksis ses at afspejle lovændringen.

Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm har i den nævnte periode været forelagt en dom vedrørende overtrædelse af såvel straffelovens § 241 og § 249, en dom vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249 og fire domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 252. To af dommene er anket, men endnu ikke afgjort. Begge vedrører overtrædelse af straffelovens § 252.

De øvrige domme blev ikke anket. I to tilfælde var begrundelsen, at den idømte straf ikke markant afveg fra det i forarbejderne anførte straffniveau. I to tilfælde frafaldt den tiltalte sin anke, hvorefter statsadvokaten frafaldt sin kontraanke. I det ene af disse tilfælde var der tale om en tillægsstraf efter straffelovens § 89, ligesom der var gået et år fra gerningstidspunktet til dom i 1. instans. I det andet tilfælde var frafaldet af kontraanken konkret begrundet i sagens omstændigheder.

Statsadvokaten har efterfølgende anmodet samtlige politikredse i området om oplysning om eventuelle yderligere sager. Anmodningen medførte oplysninger om yderligere seks byretsdomme.

Statsadvokaten har udtalt, at hun finder, at man - uanset at landsretten endnu ikke har taget stilling til de påankede byretsdomme - nærmest må lægge til grund, at byretterne følger den i lov nr. 380 af 6. juni 2002 anførte skærpelse i sager om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 eller § 252 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Statsadvokaten i Aalborg har i den nævnte periode været forelagt en dom vedrørende overtrædelse af såvel straffelovens § 241 og § 249, tre domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249, hvoraf to blev anket, og tre domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 252, hvoraf en blev anket.

Tre af de upåankede domme indgår ikke i nærværende redegørelse. To som følge af, at gerningstidspunktet ligger før lovens ikrafttræden, og den sidste fordi der i sagen indgår anden kriminalitet, som har haft betydning for strafudmålingen, hvilket også er tilfældet for en af de ankede domme.

Den sidste upåankede domme blev ved en fejl ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb, men statsadvokaten har udtalt, at der i disse tilfælde ikke var grundlag for anke, da straffen var fastsat i overensstemmelse med lovens forarbejder.

I en dom er der i byretten idømt betinget fængselsstraf for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 241. Statsadvokaten har anket dommen med påstand om skærpelse. Sagen er endnu ikke afgjort.

I den sidste af de ankede domme havde byretten fastsat straffen i overensstemmelse med bestemmelsens forarbejder, hvilket blev stadfæstet af landsretten.

Statsadvokaten har udtalt, at såvel by- som landsret følger den i forarbejderne anførte skærpelse i sager om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 og § 252 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, dog med undtagelse af den endnu ikke afgjorte ankesag.

Statsadvokaten i Viborg har i den nævnte periode været forelagt ti domme. Syv af disse domme indgår ikke i nærværende redegørelse, da de enten ikke er omfattet af indberetningsordningen, eller fordi der i dommene indgår anden kriminalitet, som har haft betydning for strafudmålingen.

Af de resterende tre domme er to upåankede, da den idømte straf var fastsat i overensstemmelse med de strafpositioner, der er angivet i lovens forarbejder, eller ikke markant afveg derfra.

I den sidste dom havde byretten idømt en straf, som var klart under det i forarbejderne angivne strafniveau. Statsadvokaten ankede dommen med påstand om skærpelse, men landsretten stadfæstede afgørelsen, som var helt konkret begrundet.

Statsadvokaten har udtalt, at der er tale om konkret begrundede afgørelser og afgørelser, som ikke er "rene", hvorfor han ikke på det foreliggende grundlag med sikkerhed kan udtale sig om, hvorvidt retterne følger den strafskærpelse, som der blev lagt op til ved lovændringen i juli 2002.

Statsadvokaten i Sønderborg har i den nævnte periode ikke været forelagt domme omfattet af indberetningsordningen.

4.2. De konkrete sager, der af politimestrene er forelagt statsadvokaterne

De regionale statsadvokater har hertil indberettet i alt 38 domme. 17 af disse er ikke omtalt nærmere. Det skyldes hovedsaglig, at der i sagerne indgår anden kriminalitet, som må antages at have haft en sådan betydning for den idømte straf, at dommene ikke er egnet til at belyse straffen for overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 eller § 252 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Herudover var nogle af de indberettede domme ikke omfattet af indberetningsordningen, idet de vedrørte overtrædelser, der var begået inden lovændringen.

De øvrige 21 domme er refereret kort i bilaget til denne redegørelse, hvor dommene er delt op efter overtrædelsens art. Dommene gennemgås endvidere nedenfor.

4.2.1. Domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 241

I tilfælde, hvor der dømmes for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel, bør der efter forarbejderne til § 241 idømmes 10 til 12 måneders fængsel. Hvis kørslen derudover er foregået på en særlig hensynsløs måde, bør der efter forarbejderne fastsættes en straf, der er markant højere.

I tilfælde, hvor der dømmes for overtrædelse af straffelovens § 241 uden spirituskørsel, men hvor kørslen er foregået på en særlig hensynsløs måde, bør der efter forarbejderne idømmes 6-8 måneders fængsel.

Der foreligger syv domme (dom 1-7 i oversigten), hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Dommenes resultat er gengivet i skemaet nedenfor:

§ 241 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel	§ 241 i forbindelse med spirituskørsel	§ 241 i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel
Dom 1 (6 måneder betinget og frakendelse i 2 år) Dom 3 (6 måneder og frakendelse i 5 år)	Dom 2 (60 dage og bøde) Dom 4 (1 år og frakendelse for bestandig) Dom 5 (1 år og frakendelse i 7 år) Dom 6 (1 år og frakendelse i 10 år)	Dom 7 (1 år og 6 måneder og frakendelse i 10 år)

I de to sager (dom 1 og 3), hvor der er domfældt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, er straffene i begge tilfælde udmålt til fængsel i 6 måneder.

I dom 1, hvor straffen blev betinget, døde en passager i tiltaltes bil og en anden passager blev kvæstet. Der var således også tale om overtrædelse af straffelovens § 249. Som det fremgår af oversigten, er dommen anket af statsadvokaten med påstand om skærpelse.

Dom 3, der er en landsretsdom, angår en ulykke med tre dræbte og tre kvæstede. Også i denne sag var der således tillige tale om uagtsom grov legembeskadigelse efter straffelovens § 249. Tiltalte havde kørt chikane-/kapkørsel med en anden bil, hvorved han påkørte en modkørende, som herefter kørte ind i den bil, der deltog i kapkørslen. To af de dræbte befandt sig i den modkørende bil. Retten begrundede strafudmålingen med, at den anden bil, der deltog i kapkørslen, havde været en medvirkende årsag til ulykken, ligesom tiltalte var ustraffet.

Udgangspunktet ifølge forarbejderne bør være fængsel i 6 – 8 måneder. I dom 3 er det i præmisserne konkret begrundet, at straffen er fastsat til fængsel i 6 måneder på trods af de meget alvorlige følger af kørslen.

Fire sager vedrører uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel. I tre af sagerne (dom 4, 5 og 6) blev straffen fastsat til fængsel i 1 år, hvor udgangspunktet ifølge forarbejderne er 10-12 måneders fængsel.

Dom 4 og 5, der begge er landsretsdomme, vedrører begge påkørsel af en fodgænger, der blev dræbt. I begge disse domme må den tilsigtede strafskærpelse siges at være slået fuldt igennem.

Dom 6, der er en byretsdom, drejer sig om en ulykke med to dræbte og en kvæstet, der alle tre var passagerer i tiltaltes bil. Sagen omfatter således også straffelovens § 249. Der var tale om en solo-ulykke. Dommen blev ikke anket, da der ikke var tale om en markant afvigelse fra det forudsatte straffeniveau.

Dom 2, der alene medførte en straf på fængsel i 60 dage og en bøde, er speciel, fordi der var tale om fastsættelse af en tillægsstraf i medfør af straffelovens § 89 til en dom for røveri på fængsel i 1 år og 3 måneder. Endvidere var tiltaltes promille 0,55 og derfor kun lige omfattet af de i forarbejderne angivne retningslinier. Straffen forekommer dog alligevel mild, men sagen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

Kun i én af sagerne (dom 7) forelå overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med både spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel. Tiltalte var tidligere straffet for promillekørsel og havde nu en promille på 1,43. Han kørte med en hastighed på ikke under 125 km/t, hvor den tilladte hastighed var 80 km/t, overskred dobbelte spærrelinier og påkørte og dræbte en cyklist i den modsatte kørebaneland. Straffen blev i landsretten fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder, idet der samtidig var tre dommere, som stemte for fængsel 1 år og 9 måneder.

Sammenfattende viser de beskrevne domme, at domstolene generelt følger de retningslinier, der er angivet i forarbejderne vedrørende uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241. Det er således kun dom 1, der er anket, og dom 2, hvori der er særlige omstændigheder, og som ikke blev forelagt for statsadvokaten inden ankefristens udløb, der afviger fra det straffniveau, som er forudsat i forarbejderne.

4.2.2. Domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 249

Efter forarbejderne bør der ved overtrædelse af straffelovens § 249 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ske en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse, som angivet i forarbejderne til straffelovens § 241, jf. ovenfor. Eksempelvis forudsættes det, at der i sager om betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, som tidligere blev straffet med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel. Forarbejderne indeholder ikke herudover nærmere angivelser af strafpositionerne.

Der foreligger syv domme (dom 8-14 i oversigten), hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 uden samtidig domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Dommenes resultat er følgende:

§ 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel	§ 249 i forbindelse med spirituskørsel	§ 249 i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel
Dom 8 (20 dagbøder på hver 400 kr. og frakendelse i 1 år)	Dom 9 (fængsel i 30 dage, bøde og frakendelse i 1 år) Dom 10 (fængsel i 3 måneder og frakendelse i 3 år) Dom 11 (fængsel i 3 måneder og frakendelse i 3 år)	Ingen domme

	Dom 12 (fængsel i 3 måneder og frakendelse i 3 år) Dom 13 (fængsel i 3 måneder og frakendelse i 4 år) Dom 14 (fængsel i 4 måneder og frakendelse i 10 år)	
--	--	--

Som det fremgår, foreligger der kun én sag (dom 8) om overtrædelse af straffelovens § 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, hvor straffen blev dagbøder. Dommen er i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand, men der burde have været nedlagt påstand om frihedsstraf, idet der var tale om kapkørsel, og idet retten lagde til grund, at tiltalte havde ført køretøjet på særlig hensynsløs måde, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Hvis forholdet ikke var blevet henført under straffelovens § 249, ville der således have været grundlag for at påstå frihedsstraf efter færdselslovens § 118, stk. 4, hvorefter straffen kan stige til fængsel i 1 år, hvis der foreligger forsætlig fremkaldelse af nærliggende fare for skade på andres person eller særlig hensynsløs kørsel, jf. nærmere om denne bestemmelse og om straffniveauet afsnit 2.2. ovenfor.

Som det fremgår, foreligger der seks domme om betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel. Dom 9, der er en byretsdom, afviger fra udgangspunktet for straffastsættelsen, idet der kun blev idømt fængsel i 30 dage, mens de øvrige domme ikke giver anledning til bemærkninger.

Straffene er således i fire sager (dom 10, 11, 12 og 13) fastsat til fængsel i 3 måneder, og i én sag (dom 14, hvor tiltalte tidligere var straffet for spirituskørsel) til fængsel i 4 måneder, hvilket ikke afviger fra forarbejderne, hvorefter forhold af denne art som udgangspunkt bør straffes med omkring 2-5 måneders fængsel.

I dom 9, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 30 dage, var promillen 0,64. Dommen er ikke anket, da statsadvokaten ikke fandt, at der var tale om en markant afvigelse fra de i forarbejderne angivne straffeproportioner.

Der er ikke indberettet domme om straffelovens § 249 i forbindelse med både spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel.

Sammenfattende er det min opfattelse, at de beskrevne domme – bortset fra dom 8 – ikke giver anledning til bemærkninger.

4.2.3. Domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 252

Ifølge forarbejderne til straffelovens § 252 bør der ske en forhøjelse af straffen, der forholdsmæssigt svarer til den forhøjelse, der med lovforslaget er tilsigtet i sager om uagtsomt manddrab under samme forhold.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, jf. lovforslagets bilag 4, afsnit 4, at overtrædelse af straffelovens § 252 i færdselssager i almindelighed medfører frihedsstraf. Der er i bilaget nævnt tre domme, der medførte henholdsvis hæfte i 30 dage betinget, fængsel i 4 måneder i et tilfælde, hvor der tillige var tale om vold efter straffelovens § 244, og fængsel i 30 dage, hvor der tillige var sket en overtrædelse af straffelovens § 249 om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og § 253, stk. 1, om undladelse af hjælp til person, der er i livsfare.

Overtrædelse af straffelovens § 252 i forbindelse med kørsel i motorkøretøj vil i almindelighed også være omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, hvorefter der skal ske ubetinget frakendelse af førerretten, hvis føreren forsætligt har forvoldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde.

Hvis der ikke havde foreligget en samtidig overtrædelse af straffelovens § 252, ville der i et sådant tilfælde efter forarbejderne til færdselslovens § 118, stk. 4, som udgangspunkt skulle fastsættes en kortere frihedsstraf, f.eks. 10 – 14 dages fængsel, som blev betinget med vilkår om samfundstjeneste, jf. nærmere afsnit 2.2. ovenfor. Det fremgår dog også af forarbejderne til § 118, stk. 4, at udgangspunkt kan fraviges i skærpende eller formildende retning – herunder til bødeområdet.

Sammenholdes den strafskærpelse, der er tilsigtet for overtrædelse af straffelovens § 252, med forarbejderne til færdselslovens § 118, stk. 4, bør udgangspunktet for straffastsættelsen for overtrædelse af straffelovens § 252 efter min opfattelse ligge højere end 10 – 14 dages fængsel. På den anden side bør straffene som udgangspunkt ligge under det niveau på fængsel i 2 – 5 måneder, der skal anvendes som udgangspunkt ved overtrædelse af straffelovens § 249, hvor der er sket betydelig personskade.

Der foreligger syv domme (dom 15-21 i oversigten), hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 252 i forbindelse med kørsel i motorkøretøj. Dommenes resultat er gengivet i skemaet nedenfor:

§ 252 uden spirituskørsel	§ 252 i forbindelse med spirituskørsel
Dom 15 (fængsel i 7 dage betinget og frakendelse i 6 måneder)	Dom 22 (tillægsstraf fængsel i 4 måneder og frakendelse i 1 år)
Dom 16 (fængsel i 10 dage, bøde og frakendelse i 6 måneder)	
Dom 17 (fængsel i 20 dage og frakendelse i 6 måneder)	
Dom 18 (fængsel i 30 dage og frakendelse i 1 år og 6 måneder)	
Dom 19 (fængsel i 40 dage, bøde og frakendelse i 6 måneder)	
Dom 20 (fængsel i 60 dage og frakendelse i 1 år og 6 måneder)	

Som det fremgår af skemaet, vedrører de fleste domme tilfælde af overtrædelse af straffelovens § 252 uden samtidig domfældelse for spirituskørsel.

Som det endvidere fremgår, er der i to tilfælde (dom 15 og 16) idømt straffe, som er mindre eller svarer til den straf, der måtte forventes, hvis forholdet skulle straffes efter færdselslovens § 118, stk. 4. I dom nr. 15, hvor retten bl.a. henviste til, at det ikke kunne udelukkes, at forurettede havde provokeret tiltalte, frafaldt statsadvokaten sin kontraanke under hensyn til sagens konkrete omstændigheder. Dom 16 er anket af tiltalte med påstand om delvis frifindelse, mens anklagemyndigheden har påstået skærpende. Sagen er således endnu ikke endeligt afgjort, men straffen er dog ubetinget, hvilket som udgangspunkt ikke ville være tilfældet efter færdselslovens § 118, stk. 4.

Blandt de øvrige fire sager findes én sag (dom 17), der er under anke, og hvor statsadvokaten har påstået skærpende.

De sidste tre sager endte med straffe på henholdsvis fængsel i 30 dage, fængsel i 40 dage og fængsel i 60 dage. Kun i dom 20, hvor straffen blev fængsel i 60 dage, skete personskaade (cyklisten brækkede et håndled). Dommene giver på den baggrund ikke anledning til bemærkninger.

Der er i en sag (dom 21) domfældt for spirituskørsel i forbindelse med en overtrædelse af straffelovens § 252.

Sagen, der blev afgjort ved en byretsdom, omfattede udover spiritus/promillekørsel også brugstyveri af motorkøretøj m.v. Straffen blev udmålt som en tillægsstraf på fængsel i 4 måneder.

Sammenfattende giver de dommene vedrørende straffelovens § 252 ikke anledning til bemærkninger.

4.3. Vurdering og konklusion

Som det fremgår ovenfor under afsnit 4.1., har statsadvokaterne i et vist omfang fundet det nødvendigt at anke byretsdomme om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 og § 252 til landsretten med henblik på skærpende. Flere af statsadvokaterne har i den forbindelse udtalt, at retspraksis følger den strafskærpende, der var tilsigtet ved lovændringen.

Også min gennemgang af de konkrete sager ovenfor under afsnit 4.2. viser, at domstolene generelt følger udgangspunktet for straffastsættelsen.

På den baggrund er det min opfattelse, at den tilsigtede skærpende må anses for at være slået igennem i domstolenes praksis, idet der dog foreligger enkelte eksempler på straffe – herunder dom 1, der er anket, samt dom 2 og dom 8 – der efter en umiddelbar vurdering forekommer at være mildere end de udgangspunkter for straffastsættelsen, der fremgår af forarbejderne, uden at der synes at foreligge særlige grunde hertil.

**Oversigt over domme i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241,
uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249
og forsætlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252
i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel**

Indberetningsordningen har omfattet domme om overtrædelse af straffelovens § 241, § 249 og § 252 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, som er afsagt i perioden fra slutningen af juni 2002 til udgangen af juli 2003, og hvor gerningstidspunktet ligger efter ikrafttrædelsen den 8. juni 2002 af lov nr. 380 af 6. juni 2002. Oversigten indeholder dog også domme afsagt efter juli 2003.

I oversigten er der i alt 21 domme, hvoraf syv vedrører overtrædelse af straffelovens § 241, syv vedrører overtrædelse af straffelovens § 249 og syv vedrører overtrædelse af straffelovens § 252.

Oversigten er opbygget sådan, at dommene med de strengeste sanktioner inden for hver kategori nævnes sidst, dog således at betingede straffe nævnes først, uanset straffens længde.

Straffelovens § 241 (uagtsomt manddrab)

- **Dom 1 - Retten i Grenås dom af 26. maj 2003**
- **Fængsel i 6 måneder betinget og frakendelse af førerretten i 2 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven samt straffelovens § 241 og § 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel (uopmærksomhed og meget høj fart). Tiltalte stillede under kørslen, som skete med ca. 140 km/t på en landevej med 70 km hastighedsbegrænsning, på bilens radio, hvorefter han mistede herredømmet over bilen, som derefter kørte ind i et kraftigt plankeværk. Herved døde en passager i bilen, mens en anden passager kom alvorligt til skade. Retten begrundede straffastsættelsen således: "Under henvisning til, at afdøde var tiltaltes nære kammerat, tiltaltes alder, oplysningerne om de personlige forhold samt at tiltalte ikke tidligere er straffet, er det forsvarligt at gøre straffen betinget af, at tiltalte ikke begår noget strafbart i en prøvetid på 2 år." Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Statsadvokaten har anket dommen til landsretten med påstand om skærpelse. Sagen er berammet i januar 2004.

- **Dom 2 - Retten i Vordingborgs dom af 25. august 2003**
- **Fængsel i 60 dage og en bøde på 6.000 kr. (tillægsstraf), ikke frakendelse af førerret**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for bl.a. brugstyveri af motorkøretøj, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder 53, stk. 3, og § 56, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 293 a ved med en promille på 0,55 og uden at have erhvervet kørekort at have ført en brugsstjålet bil på en sådan måde,

at han påkørte et vejtræ, hvorved en passager i bilen afgik ved døden. Straffen blev i medfør af straffelovens § 89 fastsat som en tillægsstraf til en dom på fængsel i 1 år og 3 måneder for røveri. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 3 - Vestre Landsrets dom af 17. september 2003**
- **Fængsel i 6 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven samt straffelovens § 241 og § 249 ved i forbindelse med chikane-/kapkørsel på en landevej med 120 km/t at have kørt over i modsatte vejbane, hvor han ramte en modkørende personbil, som herefter ramte en anden personbil (en hvid Golf), der deltog i chikane-/kapkørslen. Tre personer døde og tre personer kom alvorligt til skade. Tiltalte var 18 år på gerningstidspunktet og kom ikke selv til skade, men han var svært præget af ulykken. Statsadvokaten ankede dommen til Vestre Landsret, som stadfæstede byrettens dom. Landsretten udtalte: "Efter oplysningerne om den hvide Golfs kørsel, der har været medvirkende årsag til ulykken, og under hensyn til, at tiltalte er ustraffet, tiltrædes det - uanset de alvorlige følger af kørslen - at frihedsstraffen er fastsat som sket". Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

- **Dom 4 - Østre Landsrets dom af 24. september 2003**
- **Fængsel i 1 år (fællesstraf) og frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, som 5 år tidligere var frakendt førerretten i 2½ år for spirituskørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 253 ved med en promille på 1,40 at have påkørt en fodgænger, hvorefter tiltalte kørte fra stedet uden at undersøge, om fodgængerens var kommet noget til. Tiltalte blev i byretten idømt fængsel i 1 år og frakendt førerretten for bestandig. Efter byrettens dom, men inden landsrettens dom, blev tiltalte herudover idømt 10 dages fængsel for spirituskørsel begået efter byrettens dom. Landsrettens dom var en fællesstraf, der omfattede begge byretsdomme. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 5 - Østre Landsrets dom af 23. oktober 2003**
- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten i 7 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1 og 2, og § 54, stk. 1, samt straffelovens § 241 ved med en promille på 0,83 og påvirket af hash på en parkeringsplads at have mistet herredømmet over sin bil, hvorved han påkørte og dræbte en bekendt, som han netop havde sat af. Fem dage efter kørte han på ny bil i spirituspåvirket tilstand med en promille på 1,42. Landsretten stadfæstede Retten i Glostrups dom, hvori det om strafudmålingen er anført, at der er taget hensyn til den strafskærpelse, der er tilsigtet ved den ændring af straffelovens § 241, som har fundet sted ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 6 - Retten i Næstveds dom af 18. marts 2003**
- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for spirituskørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 249. Tiltalte rakte under kørsel den ene hånd ned på gulvet for at samle en dåse op, hvorved han mistede herredømmet over bilen, som påkørte et vejtræ, hvorved to passagerer blev dræbt og en pådrog sig flere knoglebrud. Tiltalte havde en promille på 1,83. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125 og § 126, stk. 2, nr. 2 og 5. Statsadvokaten tiltrådte politimesterens indstilling om ikke at anke dommen, da tiltalte selv var kommet til skade (hjernerystelse og skade på skulderen), ligesom der ikke var tale om en markant afvigelse fra det i forarbejderne angivne straffniveau.

- **Dom 7 - Østre Landsrets dom af 1. juli 2003**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som var frakendt førerretten betinget for promillekørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 241 ved med en promille på 1,43 med høj hastighed at have ført sin bil over i modsatte kørebaneland, hvorved han påkørte en modkørende cyklist, der blev dræbt. Byretten havde udmålt straffen til fængsel i 1 år. Landsretten forhøjede straffen og anførte som begrundelse herfor: "Tiltalte er ved byretten fundet skyldig i uagtsomt manddrab forvoldt under spirituskørsel, der er foregået på en særlig hensynsløs måde. Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af strafferammen i § 241 fra 4 til 8 år er i et tilfælde som det foreliggende tilsigtet en markant højere straf end 10-12 måneders fængsel. Under hensyn hertil og til tiltaltes forstraffe, finder tre voterende, at straffen bør skærpes til fængsel i 1 år og 6 måneder, medens tre voterende finder, at straffen bør skærpes til fængsel i 1 år og 9 måneder." Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125 og § 126, stk. 2, nr. 1.

Straffelovens § 249 (uagtsom betydelig legemsbeskadigelse)

- **Dom 8 - Retten i Rønnes dom af 29. april 2003**
- **20 dagbøder på hver 400 kr. og frakendelse af førerretten i 1 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for kørsel uden førerret, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel (chikane-/kapkørsel med deltagelse af tre biler), som foregik på en sådan måde, at tiltaltes bil blev påkørt af en bagfra kommende bil, som deltog i chikane-/kapkørselen, hvorved en passager i den bagfra kommende bil kom til skade. Det fremgår af dommen, at anklagemyndigheden alene havde nedlagt påstand om bøde og førerretsfrakendelse. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

- **Dom 9 - Retten i Århus dom af 21. november 2002**
- **Fængsel i 30 dage, bøde 8.000 kr. og frakendelse af førerretten i 1 år**

Den tiltalte, som ikke var tidligere straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1 og 3, samt straffelovens § 249. Tiltalte blev den 24. juni 2002 kl. 3.52

standset og sigtet for spirituskørsel. Han havde en promille på 1,28. Samme dag kl. 7.00 kørte han på ny bil, hvorunder han kørte over i modsatte kørebane, hvor han ramte en anden personbil, hvis fører kom til skade. Tiltalte havde da en promille på 0,64. Retten begrundede strafudmålingen således: ”Retten har lagt vægt på at tiltalte - selv om han kl. 4.31 var blevet sigtet for promille/spirituskørsel, og henset til hvilken egen viden han måtte have om sin påvirkethed og træthed - alligevel tog sin bil og kørte mod Hjortshøj, med et alvorligt uheld til følge kl. 7.00. Selv om tiltalte også selv kom til skade, og selv om han har gode personlige forhold, kan straffen af disse grunde ikke gøres betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.” Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125. Statsadvokaten fandt ikke, at straffen markant afveg fra de strafpositioner, der er anført i forarbejderne, og ankede ikke dommen.

- **Dom 10 - Vestre Landsrets dom af 1. september 2003**
- **Fængsel i 3 måneder og frakendelse af førerretten i 3 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 249 ved at have ført personbil med en promille på 1,34 med for høj hastighed rundt i et vejsving, hvorved han mistede herredømmet over bilen og kørte ind i et hus, hvilket medførte, at en bagsædepassager kom til skade. Fire voterende i landsretten udtalte: ”Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 230 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling for spirituskørsel), at der i tilknytning til spirituskørslen forvoldt alvorlig personskade, således at straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab eller § 249 om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse også er overtrådt, bør betinget dom med vilkår om samfundstjeneste som udgangspunkt ikke anvendes. Vi finder ikke, at der foreligger omstændigheder i denne sag, der kan begrunde en fravigelse af dette udgangspunkt. Vi tiltræder derfor, at straffen er gjort ubetinget.” To voterende ville på grund af tiltaltes unge alder og gode personlige forhold gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 11 - Retten i Holstebros dom af 3. juni 2003**
- **Fængsel i 3 måneder og frakendelse af førerretten i 3 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for vold, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 249 ved at have ført en personbil med en promille på 1,65, hvorunder han stødte sammen med en modkørende bil. Den tilskadekomne var passager i tiltaltes bil. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 12 - Københavns Byrets dom af 13. januar 2003**
- **Fængsel i 3 måneder og frakendelse af førerretten i 3 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 249 ved med for høj hastighed og en promille på 2,28 at have ført en varebil op på en cykelsti, hvor han påkørte en cyklist, der fik varige mén. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 13 - Retten i Middelfarts dom af 26. maj 2003**
- **Fængsel i 3 måneder og frakendelse af førerretten i 4 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 249 ved i et højresving, hvor han ikke afpassede hastigheden efter forholdene, at have påkørt en anden personbil, hvis fører kom til skade. Tiltalte havde en promille på 2,27. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125 og § 126, stk. 1, nr. 1. Statsadvokaten ankede ikke dommen, da den idømte straf ikke markant afveg fra det i forarbejderne anførte strafniveau.

- **Dom 14 - Retten i Viborgs dom af 1. maj 2003**
- **Fængsel i 4 måneder og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som var frakendt førerretten på grund af spirituskørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 249 ved med en promille på 1,39 at have kørt rundt i en rundkørsel med ca. 110 km/t, hvor den tilladte hastighed var 60 km/t, hvorved han mistede herredømmet over bilen, som ramte en betonklods. To passagerer i bilen kom til skade. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125. Statsadvokaten fandt ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at anke dommen.

Straffelovens § 252 (forsætlig fareforvoldelse)

- **Dom 15 - Retten i Svendborgs dom af 20. marts 2003**
- **Fængsel i 7 dage betinget og frakendelse af førerretten i 6 måneder**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ved som fører af en personbil at have kørt ind foran en knallertkører, hvorved han påkørte denne, som dog ikke pådrog sig skader. Tiltalte og forurettede var begge irriterede over den anden parts kørsel. Inden påkørslen havde forurettede råbt efter tiltalte og slået på hans bil. Som begrundelse for straffastsættelsen anførte retten: "Når henses til tiltaltes gode personlige forhold, og da det ikke kan udelukkes, at tiltalte kan have følt sig provokeret af føreren af knallerten, finder retten det upåkrævet, at den idømte straf fuldbyrdes. Straff fuldbyrdsen udsættes derfor i medfør af straffelovens § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt." Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Tiltalte ankede til frifindelse. Anklagemyndigheden påstod skærpelse. Inden domsforhandlingen frafaldt tiltalte sin anke. Under hensyn til sagens konkrete omstændigheder frafaldt anklagemyndigheden kontraanken.

- **Dom 16 - Retten i Odenses dom af 11. marts 2003**
- **Fængsel i 10 dage, bøde 1.500 kr. og frakendelse af førerretten i 6 måneder**

Den tiltalte blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ved som fører af en personbil at have påkørt en anden personbil, som holdt for rødt lys. Tiltalte var efter denne påkørsel kørt frem mod forurettede, som måtte springe til side for at undgå påkørsel. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

Sagen er af tiltalte anket til landsretten med påstand om delvis frifindelse. Statsadvokaten har påstået skærpende.

- **Dom 17 - Retten i Odenses dom af 11. december 2002**
- **Fængsel i 20 dage og frakendelse af førerretten i 6 måneder**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ved at have kørt en varebil ind på en cykelsti, hvor han forsætligt påkørte en knallertkører, som væltede, men som ikke kom til skade. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Sagen er af tiltalte anket til landsretten med påstand om frifindelse. Statsadvokaten har påstået skærpende.

- **Dom 18 - Retten i Nakskovs dom af 13. maj 2003**
- **Fængsel i 30 dage og frakendelse af førerretten i 1 år og 6 måneder**

Den tiltalte, som tidligere var frakendt førerretten betinget for hastighedsoverskridelse, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, ved som fører af en taxa i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel at have kørt ca. 190 km/t på en landevej, i hvilken forbindelse han mistede herredømmet over bilen og kørte af vejen og ind på en mark, og for umiddelbart derefter at have ført taxaen med ca. 170 km/t på en vej, hvor hastighedsgrænsen var 60 km/t, og i den forbindelse foretaget en overhaling på en sådan måde, at der opstod risiko for frontalt sammenstød med en modkørende, alt hvorved han udsatte fire passagerer i taxaen for fare. Retten har anført følgende om strafudmålingen: ”Retten har ved straffastsættelsen lagt vægt på en samlet vurdering af tiltaltes kørsel og anset det som en skærpende omstændighed, dels at tiltalte efter uheldet fortsatte med at køre med en alt for høj hastighed, dels at tiltalte var på arbejde som taxachauffør og derfor havde et særligt ansvar for sine passagerer.” Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1 og 3. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 19 - Østre Landsrets dom af 16. juni 2003**
- **Fængsel i 40 dage, bøde 5.500 kr. og frakendelse af førerretten i 6 måneder**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, ved som passager i en bus på en befærdeet gade at have grebet fat i bussens rat, hvorved buschaufføren mistede kontrollen over bussen, som derefter kørte ind over cykelsti og fortov og ramte en bygningsfacade. Landsretten forhøjede straffen i forhold til byrettens dom på fængsel i 20 dage og anførte som begrundelse herfor: ”Tiltaltes helt uforudsigelige, forsætlige indgreb i chaufførens føring af bussen, foretaget på en befærdeet gade ved at dreje rattet så meget til højre, at bussen kørte ind over cykelsti og fortov og ramte en bygning, må anses for en særdeles farlig handling, ikke mindst fordi det hele foregik så hurtigt, at buschaufføren mistede herredømmet over bussen og ikke kunne nå at bringe bussen til standsning, før bussen ramte bygningen. Det tiltrædes, at straffen efter den hensynsløshed og fareforvoldelse, som tiltalte forsætligt har udvist, ikke bør gøres betinget, hverken helt eller delvist og ej heller med vilkår om samfundstjeneste.” Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

- **Dom 20 - Østre Landsrets dom af 11. august 2003**
- **Fængsel i 60 dage og frakendelse af førerretten i 1 år og 6 måneder**

Den tiltalte, som var frakendt førerretten betinget på grund af hastighedsovertrædelse, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven og straffelovens § 252, stk. 1, ved at have ført en varebil op på en cykelsti, hvor han påkørte en cyklist. Landsretten forhøjede den af byretten udmålte straf på fængsel i 40 dage under henvisning til ændringen i 2002 af straffelovens § 252. To dommere i landsretten stemte for at dømme tiltalte for en principal påtale for vold efter straffelovens § 245, stk. 1. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1 og nr. 3.

- **Dom 21 - Retten i Odenses dom af 18. juni 2003**
- **Fængsel i 4 måneder (tillægsstraf) og frakendelse af førerretten i 1 år**

Den tiltalte, som var tidligere straffet flere gange, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 3, og § 54, stk. 1, samt straffelovens § 252, stk. 1, og § 293 a ved under påvirkning af alkohol og medicin i en brugsstjålet bil under flugt fra politiet med høj hastighed at have kørt frem for rødt lys tre gange, ligesom han kørte op på en cykelsti, hvorved han udsatte en cyklist og en fodgænger for nærliggende fare, idet de måtte springe for at undgå påkørsel. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Tiltalte ankede dommen med påstand om frifindelse. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om skærpeelse. Tiltalte frafaldt sin anke, hvorefter anklagemyndigheden frafaldt kontraanken, da der var tale om en tillægsstraf efter straffelovens § 89, og idet der var gået 1 år fra gerningstidspunktet til dom i 1. instans.

Straffene i sager om brugstyveri af motorkøretøj efter straffelovens § 293 a**1. Indledning**

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpe af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.), blev der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj. Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

Ved skrivelse af 12. juni 2002 har Justitsministeriet anmodet mig om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

Denne redegørelse indeholder en beskrivelse af lovændringen (afsnit 2) og indberetningsordningen (afsnit 3), der har dannet grundlag for redegørelsen. I afsnit 4 redegøres for statsadvokaternes udtalelser (afsnit 4.1.) og en række konkrete sager (afsnit 4.2.). I afsnit 4.3. findes min vurdering. I bilaget til redegørelsen findes en beskrivelse af en del af de sager, der er indberettet til Rigsadvokaten.

2. Straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj**2.1. Straffelovens § 293 a og forarbejderne til bestemmelsen**

Den nye bestemmelse i straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj er affattet således:

”§ 293 a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.”

Af afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår følgende om straffen for overtrædelse af denne bestemmelse:

”Som anført må brugstyveri af motorkøretøjer efter Justitsministeriets opfattelse ofte reelt betragtes som ligeartet med egentligt tyveri af et sådant køretøj. Det foreslås derfor, at normalstrafferammen for brugstyveri af motorkøretøjer skal være bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Det svarer til normalstrafferammen for tyveri efter bestemmelsen i straffelovens § 285, stk. 1, jf. § 276. Strafskærpelsesreglen i § 293 a, 2. pkt., indeholder et strafmaksimum på fængsel i 4 år, hvilket svarer til straffelovens § 286, stk. 1, om tyveri af særlig grov beskaffenhed. Efter den foreslåede strafsikringsregel i straffelovens § 293 a, 2. pkt., er det navnlig i gentagelsestilfælde, at straffen kan stige til fængsel i 4 år.

Efter straffelovens § 81, stk. 1, er det en betingelse for anvendelse af bestemmelser om forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde, at gerningsmanden, inden vedkommende på ny forbrød sig, i den danske stat er fundet skyldig i en efter det fyldte 18. år begået strafbar handling, som loven tillægger gentagelsesvirkning på den nu begåede, eller i forsøg på eller medvirken til en sådan.

Justitsministeriet har overvejet, om der er anledning til at fravige bestemmelsen i straffelovens § 81, stk. 1. Efter Justitsministeriets opfattelse ses der imidlertid ikke at være anledning til at fastsætte mulighed for i forbindelse med biltyveri at kunne idømme en person under 18 år over 1 år og 6 måneders fængsel, som er normalstrafferammen efter den foreslåede § 293 a, for brugstyveri af biler mv. Hertil kommer, at der ved mere omfattende brugstyverier begået af en person under 18 år efter omstændighederne vil være mulighed for at idømme en ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a.

På den anførte baggrund har Justitsministeriet ikke i forbindelse med den foreslåede nye § 293 a fundet anledning til at fravige bestemmelsen i straffelovens § 81, stk. 1.

Med den foreslåede nye bestemmelse i § 293 a i straffeloven forudsættes det, at der i retspraksis sker en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet, således at der i normale førstegangstilfælde, hvor der efter gældende domspraksis i de fleste tilfælde idømmes en bøde for et biltyveri, i stedet som udgangspunkt fastsættes en kortere, ubetinget straf på 14 dages fængsel. Dommen kan, navnlig for personer under 18 år, gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Hvis der er tale om brugstyveri af adskillige biler, bør der normalt fastsættes en højere straf end det angivne udgangspunkt. For personer over 18 år forudsættes det således, at der i disse tilfælde normalt fastsættes en straf på 20 dages ubetinget fængsel.

Ved pådømmelse af spiritus- eller promillekørsel i en brugsstjålet bil skal der efter straffelovens § 88 udmåles en fællesstraf for overtrædelse af straffelovens § 293 a og færdselslovens § 117, stk. 4.”

Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger til lovforslaget i afsnit 1.2., at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Af de specielle bemærkninger vedrørende § 293 a fremgår:

”Efter forslaget til en ny § 293 a i straffeloven er normalstrafferammen for brugstyveri af motorkøretøjer bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Under skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år. De foreslåede strafferammer på henholdsvis fængsel indtil 1 år og 6 måneder og fængsel indtil 4 år under skærpende omstændigheder svarer til strafferammerne for tyveri i straffelovens § 276, 1. pkt., og §§ 285, stk. 1, og 286, stk. 1, jf. § 276. I forhold til den gældende bestemmelse i straffelovens § 293 indebærer forslaget, at normalstrafferammen for brugstyveri af motorkøretøjer forhøjes fra 1 år til 1 år og 6 måneders fængsel. Den foreslåede strafskærpselsesregel i straffelovens § 293 a, 2. pkt., der indeholder et strafmaksimum på 4 års fængsel, svarer ligeledes til straffelovens § 286, stk. 1, om tyveri af særlig grov beskaffenhed.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, idømmes der efter gældende domspraksis i de fleste tilfælde alene en bøde i sager om et enkelt tilfælde af førstegangsbrugstyveri af en bil. Med den foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 293 a forudsættes det, at der i retspraksis sker en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet, således at der i normale førstegangstil-

fælde som udgangspunkt fastsættes en kortere, ubetinget straf på 14 dages fængsel. Dommen kan, navnlig for personer under 18 år, gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.”

2.2. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2002 om strafpåstanden i sager om brugstyveri

I Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2002 er der på grundlag af lovens forarbejder fastsat følgende retningslinier for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om brugstyverier af motorkøretøjer:

”2. Strafpåstanden i sager om brugstyveri af biler og motorcykler (§ 293 a)

2.1. Forarbejderne til straffelovens § 293 a

Bestemmelsen i straffelovens § 293 a vedrører brugstyveri af motorkøretøjer, jf. færdselslovens § 2, nr. 13. Omfattet af bestemmelsen er således biler, jf. færdselslovens § 2, nr. 2, og motorcykler, jf. færdselslovens § 2, nr. 11.

Strafferammen i bestemmelsen er bøde eller fængsel i indtil 1 år og 6 måneder. Under skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.3. fremgår bl.a. følgende om straffen for overtrædelse af § 293 a:

.....(udeladt her)

Udgangspunktet for anklagemyndighedens strafpåstand i sager om brugstyveri af biler og motorcykler kan herefter sammenfattes således:

2.2. Under 18 år på gerningstidspunktet:

<u>1. gang</u>	14 dages fængsel som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste
----------------	---

Der er ikke i lovforslagets bemærkninger retningslinier om straffen for et enkelt eller nogle få brugstyverier, hvor der foreligger gentagelse. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at sådanne tilfælde som udgangspunkt bør medføre en kort ubetinget frihedsstraf, i hvert fald hvis der tidligere er idømt to betingede domme med vilkår om samfundstjeneste.

Foreligger der mere omfattende brugstyverier af biler/motorcykler begået af personer under 18 år, kan der eventuelt blive tale om at idømme ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a.

Ændringen indebærer i øvrigt, at brugstyveri af bil eller motorcykel som udgangspunkt ikke længere kan afgøres med tiltalefrafald, herunder med vilkår om ungdomskontrakt.

Skønnes sagen at kunne afgøres med vilkår om samfundstjeneste, skal der tilvejebringes en personundersøgelse.

Ved fastsættelsen af det antal samfundstjenestetimer, der skal knyttes til en betinget dom, kan der eventuelt tages udgangspunkt i de retningslinier, der gælder ved betinget dom med vilkår om samfundstjeneste ved spiritus- og promillekørsel, dvs. samfundstjeneste i 30 timer ved 10-14 dages fængsel og samfundstjeneste i 40 timer ved 20-30 dages fængsel.

2.3. Over 18 år på gerningstidspunktet:

1. gang

14 dages fængsel

Ifølge lovforslagets bemærkninger bør straffen som udgangspunkt fastsættes som en ubetinget straf, men det er ikke udelukket, at der kan anvendes betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Hvis der er tale om brugstyveri af adskillige biler/motorcykler, bør der nedlægges påstand om en straf på 20 dages ubetinget fængsel.

I følge § 293 a, 2. pkt., kan straffen under skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, stige til fængsel i 4 år. Der er ikke i lovforslagets bemærkninger nærmere retningslinier om straffen for et enkelt eller nogle få brugstyverier, hvor der foreligger gentagelse. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at sådanne tilfælde som udgangspunkt bør medføre en ubetinget frihedsstraf i niveauet 14-20 dages fængsel.

Skønnes sagen at kunne afgøres med en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, skal der tilvejebringes en personundersøgelse. Om antallet af samfundstjenestetimer, henvises til punkt 2.2.

2.4. Sager, hvor tiltalen omfatter både brugstyveri og andre overtrædelser

De ovenstående retningslinier gælder for sager, der alene vedrører brugstyveri. Er der rejst tiltale også for andre overtrædelser, skal straffen naturligvis fastsættes i lyset heraf.

Med hensyn til spiritus- og promillekørsel i brugsstjålet køretøj henvises til det under pkt. 2.1. anførte i lovforslagets bemærkninger, hvorefter der skal udmåles en fælles straf. Endvidere henvises til Rigsadvokatmeddelelse 4/2000, afsnit 3.9., hvorefter betinget dom for spiritus- og promillekørsel som udgangspunkt ikke kan anvendes, hvis kørslen er foregået i et brugsstjålet køretøj.

Er der i forbindelse med kørslen i et brugsstjålet køretøj, der medfører frihedsstraf, i øvrigt sket overtrædelser af færdselsloven, henvises til bestemmelserne i færdselslovens § 118 a, stk. 4 - 5, der er nærmere omtalt i Rigsadvokatmeddelelse 4/2000, afsnit 2.3.

Endvidere henvises til Rigsadvokatmeddelelse 4/2000, afsnit 3.17., hvorefter der som udgangspunkt ikke bør idømmes samfundstjeneste ved kørsel i frakendelsestiden i et brugsstjålet køretøj og ved særlig hensynsløs kørsel efter færdselslovens § 118, stk. 4".

3. Indberetningsordningen fastsat ved Rigsadvokaten Informerer nr. 11/2002

Med henblik på udarbejdelsen af nærværende redegørelse iværksatte jeg ved Rigsadvokaten Informerer nr. 11/2002 af 26. juni 2002 følgende indberetningsordning:

"Det påhviler politimestrene og politidirektøren løbende at være særlig opmærksom på alle byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 293 a.

Såfremt politimesteren finder, at en byretsdom ikke kan anses for at være i overensstemmelse med de retningslinier om strafudmåling, der er angivet i forslaget til loven, og som er beskrevet i RM 4/2002 om strafpåstanden i sager om brugstyveri, skal dommen i god tid inden ankefristens udløb indsendes til vedkommende regionale statsadvokat med en indstilling om, hvorvidt der efter politimesterens opfattelse er grundlag for at anke dommen.

Denne ordning gælder for domme, der afsiges i tiden fra udsendelsen af denne Rigsadvokaten Informerer og indtil udgangen af juli 2003.

De regionale statsadvokater tager herefter stilling til, om den pågældende sag er af en sådan karakter, at der er grundlag for at anke dommen til landsretten. I sager, hvor der er tale om markante afvigelser fra det strafniveau, der følger af forarbejderne til loven, bør sagen som udgangspunkt ankes, medmindre der foreligger særlige omstændigheder i den konkrete sag, der kan begrunde afvigelsen.

Statsadvokaterne underretter løbende rigsadvokaturen om sager af generel interesse på området.

Det påhviler endvidere statsadvokaterne løbende at indsamle oplysninger om de sager, der efter retningslinierne ovenfor er forelagt af politimestrene, og om udfaldet af sager, der ankes til landsretten, således at en samlet redegørelse om disse sager kan indsendes til Rigsadvokaten inden udgangen af september 2003.

Redegørelsen bør indeholde en ganske kort beskrivelse af de sager, som af politimestrene har været forelagt for statsadvokaten, oplysning om baggrunden for, at sagen er eller ikke er anket, samt oplysning om udfaldet af sagen.”

4. De indkomne udtalelser fra statsadvokaterne, konkrete sager samt vurdering og konklusion

4.1. Statsadvokaternes udtalelser om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 293 a

Som det fremgår af afsnit 3 ovenfor om indberetningsordningen, skulle politimestrene inden ankefristens udløb til statsadvokaterne indsende byretsdomme, der ikke var i overensstemmelse med de retningslinier om strafudmålingen, der er angivet i forslaget til loven. Statsadvokaterne skulle herefter tage stilling til spørgsmålet om anke. Endvidere skulle statsadvokaterne løbende indsamle oplysninger om de forelagte sager og om udfaldet af sager, der ankes til landsretten, sådan at statsadvokaterne kunne indsende en samlet redegørelse om sagerne til Rigsadvokaten.

Statsadvokaterne har oplyst følgende:

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby har i den nævnte periode været forelagt seks byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a. To af disse domme blev anket. De sager, der ikke blev anket, omfattede enten også anden kriminalitet af væsentlig betydning for straf-sættelsen eller var endt med foranstaltningsdom.

Statsadvokaten for Sjælland har været forelagt 12 byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a. Otte af disse domme blev anket. Grundene til, at de øvrige fire domme ikke blev anket, var bl.a., at der var vanskelige bevisspørgsmål, at sagsbehandlingstiden havde været langvarig, eller at straffen, der også omfattede anden kriminalitet, fandtes passende.

Statsadvokaten udtaler i øvrigt, at domstolene ses at være opmærksomme på den tilsigtede straffeskærpelse og herudover inddrager konkrete hensyn som tiltaltes personlige forhold og omstændigheder ved gerningen i vurderingen af strafudmålingen.

Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm har været forelagt tre byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a, hvoraf en enkelt dom blev forelagt efter ankefristens udløb. De to øvrige domme blev anket.

På grund af de få forelagte domme anmodede statsadvokaten samtlige politikredse i området om oplysning om eventuelle yderligere sager. Anmodningen medførte oplysninger om yderligere 25 byretsdomme, der i enkelte tilfælde gav anledning til drøftelse med politimesteren. I andre af disse sager var strafudmålingen i overensstemmelse med forudsætningerne i forarbejderne. Det er i øvrigt oplyst fra Politimesteren i Odense, at overtrædelser af straffelovens § 293 a ofte foreligger sammen med anden kriminalitet.

Statsadvokaten i Aalborg har været forelagt 11 byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a. Seks af disse sager er indbragt for landsretten. De øvrige domme er ikke anket, idet der efter en konkret vurdering af rettens præmisser ikke kunne forventes en anden afgørelse, og idet det efter lovforslagets bemærkninger ikke er udelukket at anvende samfundstjeneste.

Statsadvokaten har i øvrigt oplyst, at det er hendes opfattelse, at landsretspraksis følger den i lov nr. 380 af 6. juni 2002 anførte skærpelse af straffen i sager om brugstyveri af personbiler og motorcykler. Der er således i tre af dommene afsagt ubetingede fængselsstraffe af landsretten. Kun i én dom blev der fastsat en betinget straf med vilkår om samfundstjeneste, idet landsretten begrundede dette konkret under henvisning til tiltaltes underordnede rolle som passager i bilen.

Statsadvokaten i Viborg har været forelagt 17 byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a. Ti af disse sager blev anket.

Statsadvokaten har udtalt, at alle sager, som har været indbragt for landsretten, for så vidt ses at være afgjort overensstemmende med bemærkningerne til lovændringen/retningslinierne i RM 4/2002. To af sagerne har dog været forelagt Rigsadvokaten med indstilling om, at der ikke søgtes 3. instansbevilning. Straffastsættelsen i de sager, som der ikke er fundet tilstrækkeligt grundlag for at anke, ses at være grundet i helt konkrete omstændigheder.

Statsadvokaten i Sønderborg har været forelagt ti byretsdomme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 293 a. Syv af disse sager blev anket. Statsadvokaten finder, at de sager, der har været behandlet ved landsretten, er afgjort, således som det er forudsat ved lovændringen, og som det fremgår af Rigsadvokatens meddelelse 4/2002.

Der er i perioden indstillet to sager til anke vedrørende brugstyveriforhold, i hvilke indstillingen herom ikke er fulgt. Begrundelsen herfor har været dels særdeles gode personlige forhold og dels tiltaltes meget unge alder og uegnet til samfundstjeneste. Disse domme ses derfor ikke at være stridende mod retningslinierne i straffeskærpelsen eller som manglende generel efterlevelse heraf. I den sidste dom, som var forelagt statsadvokaten, omfattede politimesterens indstilling ikke spørgsmålet om brugstyveri.

Sammenfattende fremgår det af statsadvokaternes udtalelser, at det i et vist omfang er fundet nødvendigt at anke byretsdomme om overtrædelse af straffelovens § 293 a til landsretten med henblik på skærpelse. Flere af statsadvokaterne udtaler i den forbindelse, at landsretspraksis følger den straffeskærpelse, der var tilsigtet ved lovændringen.

I en række tilfælde er anke undladt, idet der på grund af konkrete omstændigheder i de enkelte sager efter statsadvokatens opfattelse ikke har været grundlag herfor.

4.2. De konkrete sager, der af politimestrene er forelagt statsadvokaterne

Indledningsvis bemærkes, at der ifølge Danmarks Statistiks "Kriminalitet 2002" (tabel 3.03A) i 2002 blev truffet omkring 1.500 afgørelser (domme, bøder og tiltalefrafald), hvor personer blev fundet skyldige i brugstyveri af indregistrerede køretøjer. Jeg er ikke i besiddelse af de tilsvarende oplysninger for 2003, men der er ikke grundlag for at antage, at antallet af afgørelser i år afviger væsentlig fra det foregående år.

Som det fremgår ovenfor under afsnit 3, er indberetningsordningen udformet sådan, at politimestrene kun skulle indberette byretsdomme, der afviger fra udgangspunktet vedrørende straffastsættelsen, for statsadvokaterne inden ankefristen. De domme, der er indsendt til rigsadvokaturen, er derfor hovedsagelig afgørelser, hvor politimestrene har fundet, at der kunne være grundlag for anke. Der er dog i materialet også domme, hvor strafudmålingen er helt i overensstemmelse med forudsætningerne vedrørende straffastsættelsen. Der er også indberettet en del sager, hvor dom er afsagt efter udløbet af den midlertidige indberetningsordning.

Denne undersøgelse er således udformet sådan, at det hovedsagelig er de sager, hvor straffen i byret eller landsret afviger fra udgangspunktet for straffastsættelsen, der belyses. Det måtte derfor forventes, at der ville blive indberettet et forholdsvis begrænset antal sager.

De regionale statsadvokater har hertil indberettet i alt 84 domme, herunder også sager, hvor dom er afsagt efter udløbet af den midlertidige indberetningsordning.

47 af de domme, som jeg har modtaget fra statsadvokaterne, er ikke omtalt nærmere. Det skyldes hovedsagelig, at der i sagerne udover brugstyveri af motorkøretøjer indgår anden kriminalitet, der må antages at have haft en sådan betydning for den idømte straf, at dommene ikke er egnet til at belyse

straffen for brugstyveri af motorkøretøj. Men der er også blandt de indberettede sager en del byretsdomme, som er afgjort i overensstemmelse med lovens forarbejder, og som der derfor ikke er grund til at omtale nærmere.

De øvrige 37 domme, som efter min opfattelse er egnet til at belyse praksis, er refereret kort i bilaget til denne redegørelse.

4.2.1. Domme, hvor tiltalte var under 18 år på gerningstidspunktet

Af de 37 domme vedrører otte domme (dom 1 – 8 i oversigten) sager, hvor den tiltalte på gerningstidspunktet var under 18 år.

I disse tilfælde bør der efter forarbejderne til straffelovens § 293 a i 1.gangstilfælde idømmes fængsel i 14 dage som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Foreligger der gentagelse, skal der ifølge Rigsadvokatmeddelelse 4/2002 som udgangspunkt nedlægges påstand om en kort ubetinget frihedsstraf, i hvert fald hvis der tidligere er idømt to betingede domme med vilkår om samfundstjeneste. Ved mere omfattende brugstyverier kan der blive tale om at anvende ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a.

Dommenes resultat er gengivet i skemaet nedenfor:

Betinget dom	Betinget dom med tilsyn eller Hjælpeforanstaltninger	Betinget dom med vilkår om samfundstjeneste
Dom 2 (14 dage og bøde – T2) Dom 5 (20 dage)	Dom 1 (14 dage) Dom 2 (14 dage og bøde - T1) Dom 3 (14 dage) Dom 4 (14 dage) Dom 6 (80 dage/fællesstraf)	Dom 7 (14 dage – 30 timers samfundstjeneste) Dom 8 (14 dage – 30 timers samfundstjeneste – T2)

Dom 8 omfattede tillige en tiltalt (T1), der var over 18 år på gerningstidspunktet, og som i landsretten blev idømt ubetinget fængsel i 14 dage.

To af dommene (dom 7 og 8) er landsretsdomme. I begge disse sager skærpede landsretten straffen i forhold til byrettens domme, der var betingede straffe, og udmålte straffen efter retningslinierne i forarbejderne til loven.

De øvrige seks domme (dom 1-6) er byretsdomme, og straffen er i disse sager mildere end udgangspunktet for straffastsættelsen.

I flere af sagerne har retten udtrykkeligt begrundet, at der ikke idømmes samfundstjeneste. I dom 1 anføres således, at tiltalte havde helt særlige problemer, og i dom 2, at de tiltalte var ustraffede og havde gode bopæls- og skoleforhold. I to sager (dom 4 og 6) var tiltalte ikke egnet til samfundstjeneste, og der blev i stedet fastsat vilkår om tilsyn og hjælpeforanstaltninger. I ét tilfælde (dom 3) blev sagen ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb, og i den sidste sag (dom 5) var der alene tale om forsøg på overtrædelse af straffelovens § 293 a.

Sammenfattende er det min opfattelse, at disse begrundelser for ikke at følge udgangspunktet for straffastsættelsen ikke kan give anledning til bemærkninger. Det forekommer især velbegrundet af fravige udgangspunktet om samfundstjeneste, hvis der skønnes at være behov for hjælpeforanstaltninger, f.eks. i form af misbrugsbehandling eller bistand til en stabilisering af den dømtes sociale forhold.

Det bemærkes også, at de strafpositioner, der er angivet i forarbejderne til straffelovens § 293 a, alene er udgangspunkter, og at det fremgår af bemærkningerne i lovforslaget, at de angivne strafniveauer kan fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

4.2.2. Domme vedrørende personer over 18 år

De resterende 29 domme drejer sig om tiltalte, der var over 18 år på gerningstidspunktet.

Efter forarbejderne til straffelovens § 293 a bør disse sager i 1.gangstilfælde straffes med fængsel i 14 dage. Straffen bør som udgangspunkt være ubetinget, men det er ikke udelukket at anvende betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Hvis der er tale om brugstyveri af adskillige biler/motorcykler, bør der nedlægges påstand om en straf på 20 dages ubetinget fængsel. Foreligger der gentagelse, skal der ifølge Rigsadvokatmeddelelse 4/2002 som udgangspunkt nedlægges påstand om en ubetinget frihedsstraf i niveauet 14-20 dages fængsel.

Dommenes resultat er således:

Bøde	Betinget dom	Betinget dom m. tilsyn eller andre vilkår	Betinget dom m. vilkår om samfundstjeneste	Ubetinget fængsel
Dom 9 (8 dagbøder á 500 kr.)	Dom 10-14 (14 dage)	Dom 15 (14 dage) Dom 18 (20 dage)	Dom 23 og 24 (14 dage)	Dom 26 (10 dage) Dom 27

	Dom 16 og 17 (20 dage)	Dom 21 (5 måneder)	Dom 25 (40 dage)	(kombinationdom)
	Dom 19 (40 dage)	Dom 22 (6 måneder /fællesstraf)		Dom 28–32 (14 dage)
	Dom 20 (3 måneder)			Dom 33 og 34 (20 dage)
				Dom 35 (30 dage)
				Dom 36 (40 dage)
				Dom 37 (kombinationsdom)

Som det fremgår af skemaet og af oversigten i bilaget, blev 12 sager afgjort med ubetingede frihedsstraffe eller delvis ubetingede frihedsstraffe.

Ti af disse sager er landsretsdomme (dom 28-37). I ni af disse sager havde byretten idømt betinget dom eller bøde, mens landsretten under henvisning til forarbejderne til straffelovens § 293 a idømte ubetinget straf, i et tilfælde (dom 37) dog i form af en kombinationsdom. I den sidste af landsretssagerne (dom 35), der vedrørte det særlige spørgsmål om straffen for brugstyveri i kombination med spirituskørsel, skærpede landsretten straffen ligeledes under henvisning til forarbejderne fra ubetinget fængsel i 20 dage til ubetinget fængsel i 30 dage.

Den to sidste sager er byretsdomme. Den ene sag (dom 26) blev afgjort med en ubetinget frihedsstraf på fængsel i 10 dage (mod udgangspunktet på 14 dage), idet retten lagde vægt på, at tiltalte (en kvinde født i 1963) var passager i en brugsstjålet bil, der blev ført af en 14-årig dreng. Den anden byretsdom (dom 27), der udover adskillige brugstyverier omfattede anden kriminalitet, endte med en delvis betinget straf med vilkår om bl.a. misbrugsbehandling. Dommen blev ikke anket bl.a. som følge af behovet for behandling mod misbrug.

De nævnte domme, der alle tager udgangspunkt i de strafpositioner, der er angivet i forarbejderne til straffelovens § 293 a, giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet de to fravigelser af udgangspunktet (dom 26 og 27) er helt konkret begrundet.

I materialet findes tre domme (dom 23-25), hvor straffen er en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. To af sagerne (dom 23 og 24) er landsretsdomme, hvor byretten havde udmålt ubetingede straffe. Som begrundelse for at anvende samfundstjeneste henviste landsretten til gode personlige forhold og til tiltaltes underordnede rolle (passager). Den sidste sag (dom 25) er en byretsdom, som ved en fejl ikke rettidigt blev forelagt statsadvokaten med ankeindstilling. De tre tiltalte fik alle betinget fængsel i 40 dage for brugstyveri og tyveri. En af de tiltalte fik vilkår om 30 timers samfundstjeneste, mens de to øvrige fik vilkår om misbrugsbehandling.

Dom 10 – 22 blev alle afgjort med betingede domme uden vilkår om samfundstjeneste – altså straffe der ligger i niveauet under udgangspunktet for straffastsættelsen.

Kun to af dommene (dom 10 og dom 18) er landsretsdomme. I dom 10 var begrundelsen for at idømme betinget straf, at brugstyveriet var begået med hensyn til en motorcykel i ringe stand og af begrænset værdi. Af dom 18 fremgår det, at den tiltalte var inde i et positivt forløb med hensyn til misbrugsbehandling, og der blev også ved dommen fastsat vilkår om alkoholistbehandling.

Dom 11- 15, der alle blev afgjort med 14 dages betinget fængsel, heraf en dom dog tillige med vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen, indeholder alle konkrete begrundelser for at fastsatte en mildere straf end udgangspunktet, herunder bl.a. gode personlige forhold, at der alene var tale om forsøg, sygdom eller lang sagsbehandlingstid. For så vidt angår dom 16, 17 og 18, hvor der blev idømt betinget fængsel i 20 dage, blev anke ikke aktuel på grund af nye sigtelser mod tiltalte, anklagemyndighedens påstand i byretten eller manglende forelæggelse for statsadvokaten.

De resterende tre domme, der endte med betinget fængsel i 3 måneder (dom 20), betinget fængsel i 5 måneder med tilsyn og vilkår om misbrugsbehandling (dom 21) og fængsel i 6 måneder (fællesstraf) med vilkår om tilsyn og misbrugsbehandling, er alle begrundede med den tiltaltes personlige forhold, herunder at de tiltalte var i positive forløb med hensyn til resocialisering og misbrugsbehandling. Dom 20 er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse.

Den ene sag, der endte med bøde (dom 9), er en landsretsdom. Begrundelsen for at fravige udgangspunktet for straffastsættelsen var, at tiltalte alene var passager i den brugsstjålne bil.

Sammenfattende viser de beskrevne domme, at der kan foreligge meget forskelligartede forhold som begrundelse for at fravige udgangspunktet på ubetinget fængsel i 14 dage. De fleste af de sager, der er beskrevet ovenfor, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Dog forekommer begrundelsen for at fravige udgangspunktet i enkelte af dommene umiddelbart ikke helt tilstrækkelig – f.eks. i dom 19, hvor der var tale om ren betinget straf for brugstyveri af to biler, og hvor sagen ikke blev forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb. Der er også et par eksempler på (dom 21 og dom 17), at anklagemyndigheden har tiltrådt en påstand om betinget straf.

Med hensyn til dom 9, hvor der blev idømt bøde til en passager i en brugsstjålet bil, må denne dom efter min opfattelse anses for at være et særligt tilfælde. Sådanne sager bør næppe afgøres med bøde, men kan eventuelt efter omstændighederne medføre en formildelse af frihedsstraffen, som det også skete i dom 24 (betinget dom med vilkår om samfundstjeneste) og dom 26 (10 dages ubetinget fængsel).

I øvrigt viser de førstnævnte domme (dom 28 – 37), hvor resultatet blev ubetingede straffe, at landsretterne i vidt omfang følger forarbejderne og idømmer ubetinget straf, selv om byretten har afgjort sagen med en betinget dom.

4.3.Vurdering og konklusion

Som det fremgår ovenfor under afsnit 4.1., har statsadvokaterne i et vist omfang fundet det nødvendigt at anke byretsdomme om overtrædelse af straffelovens § 293 a til landsretten med henblik på skærpe. Flere af statsadvokaterne har i den forbindelse udtalt, at landsretspraksis følger den strafskærpe, der var tilsigtet ved lovændringen.

Også min gennemgang af de konkrete sager ovenfor under afsnit 4.2. viser, at landsretterne i meget vidt omfang følger udgangspunktet for straffastsættelsen, og at der generelt i de øvrige sager er en konkret begrundelse for at fravige straffen.

Med hensyn til de sager, der er afsluttet med byretsdomme, og som er gennemgået nærmere ovenfor under afsnit 4.2., er det også min opfattelse, at afvigelsen fra udgangspunktet for straffastsættelsen i de fleste sager er velbegrundet og konkret. Det er i øvrigt et gennemgående træk ved dommene, at de forholder sig udførligt til forarbejderne til straffelovens § 293 a.

Antallet af sager, der er omfattet af undersøgelsen, og som afviger fra udgangspunkterne for straffastsættelsen, er i øvrigt efter min opfattelse forholdsvis beskedent i forhold til det samlede antal afgørelser vedrørende brugstyveri af motorkøretøjer, der forelå på landsplan i 2002, jf. tallene ovenfor i afsnit 4.2. Selv om det – også i betragtning af det store sagsantal – ikke kan udelukkes, at der er en del domme, der ved forglemmelser ikke er indberettet efter indberetningsordningen, må det således antages, at der i langt størsteparten af samtlige afgjorte sager er afsagt domme, der ikke afviger fra udgangspunkterne for straffastsættelsen.

På den baggrund må jeg antage, at den tilsigtede skærpe i almindelighed er slået igennem i domstolens praksis.

Oversigt over domme i sager om brugstyveri af motorkøretøj
efter straffelovens § 293 a

Indberetningsordningen har omfattet domme om overtrædelse af straffelovens § 293 a, som er afsagt i perioden fra slutningen af juni 2002 til udgangen af juli 2003. Efter ordningen skulle politimestrene til statsadvokaterne kun indberette domme, der ikke var i overensstemmelse med de retningslinier om strafudmåling, som er angivet i forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002. De beskrevne domme er således alle domme, der enten i byretten eller i landsretten afviger fra de udgangspunkter for straffastsættelsen, der er fastsat for henholdsvis unge under 18 år og personer over 18 år.

Oversigten omfatter i alt 37 domme, herunder også en del, der er afsagt efter udløbet af den foreløbige indberetningsordning. Oversigten er opbygget sådan, at dommene med de strengeste sanktioner nævnes sidst.

De første otte domme vedrører unge under 18 år, hvor der efter forarbejderne til loven skal idømmes 14 dages fængsel som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste.

De øvrige 29 domme vedrører personer over 18 år, hvor udgangspunktet for straffastsættelsen ifølge forarbejderne er 14 dages ubetinget fængsel, men hvor det ikke er udelukket, at der kan anvendes betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte under 18 år på gerningstidspunktet

Betingede domme uden samfundstjeneste

- **Dom 1 - Retten i Århus dom af 2. december 2002**
- **Fængsel i 14 dage betinget med tilsyn af de sociale myndigheder**

Tiltalte, som var en ustraffet dreng på 15 år, blev dømt for brugstyveri af en bil og kørsel uden førerret. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage betinget med tilsyn af de sociale myndigheder og med vilkår om, at tiltalte overholdt tilsynsmyndighedernes bestemmelser om ophold, arbejde og uddannelse. Det fremgik af personundersøgelse, at tiltalte havde helt særlige problemer. Henset hertil fandt statsadvokaten ikke grundlag for at anke dommen.

- **Dom 2 - Retten i Århus dom af 24. januar 2003**

- **Fængsel i 14 dage henholdsvis betinget og betinget med tilsyn og hjælpeforanstaltninger**

De tiltalte, som var to ikke tidligere straffede drenge på 15 år, blev dømt for brugstyveri af en bil og kørsel uden førerret. Den ene blev tillige dømt for promillekørsel. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage, som for den enes vedkommende blev gjort rent betinget og for den andens vedkommende betinget med tilsyn af de sociale myndigheder og hjælpeforanstaltninger i henhold til lov om social service. Herudover blev de tiltalte idømt bøder på henholdsvis 2.500 kr. og 5.000 kr. Som begrundelse for ikke at fastsætte vilkår om samfundstjeneste anførte retten, at de tiltalte var unge og ustraffede og havde gode bopæls- og skoleforhold. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at anke dommen.

- **Dom 3 - Retten i Maribos dom af 13. maj 2003**

- **Fængsel i 14 dage betinget med hjælpeforanstaltninger**

Tiltalte, som var en på gerningstidspunktet ustraffet pige på 16 år, blev dømt for brugstyveri af en personbil. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage, som blev gjort betinget med sociale hjælpeforanstaltninger. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 4 - Retten i Århus dom af 4. februar 2003**

- **Fængsel i 14 dage betinget med tilsyn og hjælpeforanstaltninger**

Tiltalte, som var en ustraffet pige på 15 år, blev dømt for to gange at have ladet sig befordre i en brugsstjålet bil. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage betinget med tilsyn af de sociale myndigheder og hjælpeforanstaltninger og med vilkår om, at hun efterkom anvisninger om bopæl, arbejde og uddannelse. Retten udtalte: "Tiltalte er på grund af sin alder og sine ustabile personlige og sociale forhold ikke egnet til at modtage en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Uanset udtalelserne herom i bemærkningerne i lovforslaget vil det ikke være acceptabelt, om der uanset tiltaltes meget unge alder og hendes personlige og sociale problemer, der er beskrevet i § 808-undersøgelsen, skulle fastsættes en ubetinget straf." Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at anke dommen.

- **Dom 5 - Retten i Vordingborgs dom af 13. august 2003**

- **Fængsel i 20 dage betinget**

Tiltalte, som var en relevant forstraffet dreng på 16 år, blev dømt for forsøg på brugstyveri af to biler, brugstyveri af en knallert og af en hammer. Retten udmålte straffen til fængsel i 20 dage, som efter anklagerens påstand blev gjort betinget.

- **Dom 6 - Retten i Sønderborgs dom af 27. november 2002**

- **Fængsel i 80 dage (fællesstraf) betinget med tilsyn og misbrugsbehandling**

Tiltalte, som var en dreng på 15 år, blev dømt for brugstyveri af bil og kørsel uden kørekort. Retten fastsatte straffen til fængsel i 80 dage (fællesstraf med en dom på 60 dages fængsel for vold). Straffen blev gjort betinget med tilsyn af socialforvaltningen og misbrugsbehandling. Det var i en personundersøgelse anført, at tiltalte var helt uegnet til at udføre samfundstjeneste, men at han havde et massivt behov for støtte og social træning. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at anke dommen.

Betingede domme med samfundstjeneste

- **Dom 7 - Vestre Landsrets dom af 16. juni 2003 (TfK 2003.636)**
- **Fængsel i 14 dage betinget med samfundstjeneste i 30 timer**

Brugstyveri af bil og kørsel uden førerret. Tiltalte var en dreng på 15 år. Landsretten anførte: "Efter motiverne til straffelovens § 293 a forudsættes det, at der ved førstegangsovertrædelser normalt fastsættes en ubetinget straf af fængsel i 14 dage, idet dog straffen, navnlig for personer under 18 år, kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste. Efter det oplyste finder landsretten ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt. Der knyttes derfor vilkår om samfundstjeneste til den betingede dom som nedenfor bestemt." Retten i Århus havde idømt 14 dages fængsel betinget.

- **Dom 8 - Vestre Landsrets dom af 14. august 2003 (UfR 2003.2431 V)**
- **Fængsel i 14 dage ubetinget og betinget med samfundstjeneste i 30 timer**

Brugstyveri af personbil. Landsretten udtalte: "Tiltalte (T1) var på gerningstidspunktet fyldt 18 år, og der er ikke oplyst omstændigheder, der giver grundlag for at fravige det nævnte udgangspunkt for denne tiltalte. Det findes uden betydning, at denne tiltalte ikke var fører af bilen. Straffen for denne tiltalte gøres derfor ubetinget. For tiltalte (T2), der på gerningstidspunktet var 15 år gammel, findes det alene forsvarligt at gøre straffen betinget, hvis der tillige fastsættes vilkår om afvikling af 30 timers samfundstjeneste." Retten i Åbenrå havde idømt fængsel i 14 dage betinget med tilsyn af henholdsvis kriminalforsorgen og de sociale myndigheder.

Tiltalte over 18 år på gerningstidspunktet

Bødestraf

- **Dom 9 - Østre Landsrets dom af 14. januar 2003 (UfR 2003.931 Ø)**
- **8 dagbøder á 500 kr.**

Brugstyveri af bil. Tiltalte var en mand født i 1983. Landsretten udtalte: "Der findes, uanset at udgangspunktet for fastsættelsen af straffen for brugstyveri af motorkøretøj er ubetinget frihedsstraf, under de foreliggende omstændigheder, hvor tiltalte ikke var den, der havde sat sig i besiddelse af bilen, men alene var passager, undtagelsesvis grundlag for idømmelse af bødestraf." Dommen var en stadfæstelse af Retten i Gentofte dom.

Betingede domme uden samfundstjeneste

- **Dom 10 - Vestre Landsrets dom af 16. april 2003 (TfK 2003.528)**
- **Fængsel i 14 dage betinget**

Brugstyveri af motorcykel og efterfølgende ulovlig omgang med hittegods vedrørende samme. Tiltalte, som var en mand født i 1980, var ustraffet. Landsretten anførte: "Straffen fastsættes til fængsel i 14 dage, som det navnlig under hensyn til oplysningerne om motorcyklens ringe stand og dermed be-

grænsede værdi, er forsvarligt at gøre betinget.” Retten i Viborg havde udmålt en betinget dom uden straffastsættelse.

- **Dom 11 - Retten i Hørsholms dom af 25. februar 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget**

Tiltalte, som var en ustraffet mand født i 1984, blev dømt for forsøg på brugstyveri af bil ved i beruset tilstand at have sat sig ind i en bil, som han forsøgte at starte med en skruetrækker. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage, som blev gjort betinget. Som begrundelse herfor anførte retten tiltaltes gode personlige forhold og ringe forsæt. Statsadvokaten afstod fra at anke dommen, idet han på grund af tiltaltes meget usikre forklaring fandt sagen uegnet til prøvelse i landsretten.

- **Dom 12 - Retten i Rødovres dom af 22. maj 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget**

Tiltalte, som var en ustraffet mand født i 1977, blev dømt for brugstyveri af en uindregistreret bil og et sæt nummerplader. Retten udmålte straffen til betinget fængsel i 14 dage og henviste til, at bilen i forvejen var brugsstjålet, og at det var tiltaltes hensigt at stille bilen tilbage efter brug. Under disse omstændigheder fandt retten, at tyveriet lå uden for kerneområdet af den skærpelse, som var tiltænkt ved indførelsen af straffelovens § 293 a, hvorfor det også henset til lang sagsbehandlingstid var forsvarligt at gøre straffen betinget. Statsadvokaten tilrådte politimesterens indstilling om ikke at anke dommen.

- **Dom 13 - Retten i Vordingborgs dom af 29. november 2002**
- **Fængsel i 14 dage betinget**

Tiltalte, som var en mand født i 1971, og som tidligere var straffet for brugstyveri af bil, blev dømt for brugstyveri af en uindregistreret bil, som han førte uden at have erhvervet kørekort. Retten udmålte straffen til betinget fængsel i 14 dage samt en tillægsgbøde på 6.000 kr. Retten lagde vægt på, at tiltalte i 1998 blevet diagnosticeret som lidende af paranoid skizofreni.

- **Dom 14 - Retten i Vordingborgs dom af 25. august 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget**

Tiltalte, som var en ustraffet mand født i 1981, blev dømt for brugstyveri af en bil. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage, som blev gjort betinget. Som begrundelse herfor anførte retten, at tiltalte ikke havde været med til at tage bilen, og at han var ustraffet. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 15 - Retten i Fredericias dom af 9. januar 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget med tilsyn af kriminalforsorgen**

Tiltalte, som var en mand født i 1984, blev dømt for brugstyveri af en uindregistreret bil, som han førte uden kørekort. Retten udmålte straffen til fængsel i 14 dage, som blev gjort betinget med tilsyn af kriminalforsorgen på grund af tiltaltes særdeles gode personlige forhold. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at anke dommen.

- **Dom 16 - Retten i Hernings dom af 5. februar 2003**

- **Fængsel i 20 dage betinget**

Tiltalte, som var en mand født i 1978, og som tidligere var straffet for brugstyveri, blev dømt for brugstyveri af en bil, kørsel uden at have erhvervet kørekort og besiddelse af 0,4 g heroin. Retten udmålte straffen til fængsel i 20 dage, som blev gjort betinget, og en tillægsgbøde på 5.000 kr. Statsadvokaten ankede dommen til landsretten, men frafaldt senere anken på grund af nye sigtelser mod tiltalte.

- **Dom 17 - Retten i Vordingborgs dom af 13. august 2003**

- **Fængsel i 20 dage betinget**

Tiltalte, som var en relevant forstraffet mand født i 1980, blev dømt for forsøg på brugstyveri af en bil og besiddelse af 1,12 g hash. Retten udmålte straffen til fængsel i 20 dage, som med anklagerens tiltræden blev gjort betinget.

- **Dom 18 - Vestre Landsrets dom af 16. april 2003 (TfK 2003.528)**

- **Fængsel i 20 dage betinget med vilkår om alkoholistbehandling**

Brugstyveri af en bil og tyveri af autoradio m.v. fra bilen. Tiltalte, som var en mand født i 1973, var i misbrugsbehandling. Retten udtalte: "Efter forarbejderne til straffelovens § 293 a skal der som udgangspunkt fastsættes en kortere ubetinget straf for biltyveri, også i førstegangstilfælde. Tiltalte har, siden forholdene blev begået, gennemgået et behandlingsforløb mod sit mangeårige misbrug, og der foreligger særdeles positive oplysninger om forløbet og tiltaltes vilje til samarbejde. På den baggrund tiltrædes det, at det er forsvarligt at gøre straffen betinget med vilkår som fastsat af byretten." Dommen var en stadfæstelse af Retten i Silkeborgs dom.

- **Dom 19 - Retten i Nakskovs dom af 28. august 2002**

- **Fængsel i 40 dage betinget**

Tiltalte, som var en ikke relevant forstraffet kvinde født i 1967, blev dømt for brugstyveri af to biler og tyveri af en pung indeholdende 2.000 kr. Retten udmålte straffen til fængsel i 40 dage, som blev gjort betinget. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 20 - Retten i Gladsaxes dom af 11. februar 2003**

- **Fængsel i 3 måneder betinget**

Tiltalte, som var en mand født i 1970, blev dømt for brugstyveri af to biler, som han førte uden at have erhvervet kørekort, og for tyveri af en lommelygte. Tiltalte var tidligere straffet adskillige gange, herunder syv gange for kørsel uden førerret og ti gange for brugstyveri. Retten udmålte straffen til fængsel i 3 måneder, som blev gjort betinget. Retten udtalte: "Da det helt undtagelsesvis på baggrund af tiltaltes personlige forhold, herunder navnlig hensynet til hans muligheder for for første gang i sit voksne liv at fortsætte sine planer med at etablere en normal tilværelse med kæreste og arbejde gennem organisationen Springbrættet, sammenholdt med karakteren af de begåede lovovertrædelser, findes upåkrævet, at straffen fuldbyrdes, udsættes fuldbyrdelsen i medfør af straffelovens § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt." Statsadvokaten har anket dommen til Østre Landsret med påstand om skærpeelse.

- **Dom 21 - Retten i Maribos dom af 26. maj 2003**
- **Fængsel i 5 måneder betinget med tilsyn af kriminalforsorgen og misbrugsbehandling**

Tiltalte, der var en for bl.a. brugstyveri massivt straffet mand født i 1974, blev dømt for brugstyveri af to personbiler, som han førte, selv om han var frakendt førerretten. Retten udmålte straffen til fængsel i 5 måneder, men gjorde efter anklagemyndighedens påstand straffen betinget mod tilsyn af kriminalforsorgen og behandling mod misbrug af narkotika. Retten udtalte: "Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på, at tiltalte er tidligere straffet for både brugstyveri og kørsel i frakendelsestiden, men har efter oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold, herunder det behandlingsforløb han er i, fundet det forsvarligt rent undtagelsesvis at gøre straffen betinget."

- **Dom 22 - Retten i Frederikshavns dom af 11. april 2003**
- **Fængsel i 6 måneder (fællesstraf) betinget med tilsyn og misbrugsbehandling**

Tiltalte, som var en tidligere for berigelseskriminalitet straffet mand født i 1979, blev dømt for brugstyveri af en bil og forsøg herpå i to tilfælde samt fire indbrud. Retten udmålte straffen til fængsel i 6 måneder, som også omfattede 30 dage fra en tidligere dom, men gjorde straffen betinget med tilsyn af kriminalforsorgen og med vilkår om afvænningsbehandling mod misbrug af narkotika om fornødent på hospital. Retten udtalte: "Efter tiltaltes forstraffe sammenholdt med antallet og arten af forhold specielt brugstyverierne af bilerne må andre sanktioner end helt betinget straf nu være udgangspunktet. Oplysningerne om tiltaltes person og hans overbevisende forsøg på at resocialisere sig selv taler imidlertid afgørende i modsat retning. Det bestemmes derfor, at fællesstraffen ikke skal fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor." Statsadvokaten undlod anke, idet retten i præmisserne havde angivet en konkret begrundelse for ikke at udmåle straffen ubetinget.

Betingede domme med samfundstjeneste

- **Dom 23 - Østre Landsrets dom af 3. september 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget med samfundstjeneste i 30 timer**

Brugstyveri af bil og kørsel uden at have erhvervet kørekort. Tiltalte, som var en mand født i 1982, var ikke tidligere straffet. Landsretten udtalte: "Under hensyn til tiltaltes gode personlige forhold, og da det er forudsat i forarbejderne til straffelovens § 293 a, at samfundstjeneste kan anvendes efter en konkret bedømmelse, findes der grundlag for at gøre frihedsstraffen betinget med vilkår om samfundstjeneste som nedenfor anført." Retten i Hillerød havde udmålt straffen til ubetinget fængsel i 14 dage.

- **Dom 24 - Vestre Landsrets dom af 20. august 2003**
- **Fængsel i 14 dage betinget med samfundstjeneste i 30 timer**

Tiltalte var passager i en i forvejen brugsstjålet personbil. Den tiltalte, som var en mand født i 1971, var tidligere straffet for berigelseskriminalitet og kørsel i frakendelsestiden. Fire voterende i landsretten udtalte: "Efter oplysningerne om tiltaltes underordnede rolle er det forsvarligt at gøre straffen betinget med vilkår om bl.a. samfundstjeneste. Vi stemmer derfor for at gøre straffen betinget med vilkår

som fastsat nedenfor.” To voterende fandt ikke, at der var grundlag for at gøre straffen betinget, og ville idømme ubetinget straf. Retten i Grenaa havde udmålt straffen til fængsel i 14 dage ubetinget.

- **Dom 25 - Retten i Odenses dom af 7. april 2003**
- **Fængsel i 40 dage betinget af henholdsvis 30 timers samfundstjeneste og misbrugsbehandling**

Tre tiltalte i alderen fra 20 til 22 år blev dømt for at have brugsstjålet en bil, som de anvendte til et rambuklignede tyveri. Retten fastsatte straffen til fængsel i 40 dage. Den ene fik straffen gjort betinget mod samfundstjeneste i 30 timer. De to andre fik straffen gjort betinget mod tilsyn med vilkår om behandling mod misbrug af narkotika. Ved en fejl var dommen ikke rettidigt forelagt statsadvokaten med indstilling om anke.

Ubetingede frihedsstraffe og kombinationsdomme

- **Dom 26 - Retten i Århus dom 27. november 2002**
- **Fængsel i 10 dage ubetinget**

Tiltalte, som var en kvinde født i 1963, blev dømt for som passager at have ladet sig befordre i en brugsstjålet bil, som blev ført af en 14-årig dreng. Retten udmålte straffen til fængsel i 10 dage og udtalte: ”Det forudsættes i forarbejderne til bestemmelsen i straffelovens § 293 a, at der i normale førstegangstilfælde for personer over 18 år idømmes ubetinget fængsel i 14 dage. Retten lægger ved straffastsættelsen vægt på, at tiltalte ikke var fører af bilen. En af begrundelserne for at indføre bestemmelsen var, at kørsel i stjalne biler medfører øget risiko for færdselsuheld. Alt andet lige er passagerernes kriminalitet efter rettens opfattelse ikke så alvorlig som førerens kriminalitet.” Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at anke dommen.

- **Dom 27 - Retten i Nibes dom af 18. december 2002**
- **Fængsel i 40 dage, heraf 30 dage betinget med bl.a. misbrugsbehandling**

Tiltalte, som var en mand født i 1984, blev dømt for brugstyveri af ni biler (otte omfattet af lovændringen), kørsel uden førerret, forsøg på bl.a. rambuktyveri mod guldsmed, tyveri fra to af bilerne og et indbrud. Retten udmålte straffen til fængsel i 40 dage, men gjorde de 30 dage betinget med tilsyn af kriminalforsorgen, behandling mod misbrug af narkotika og med pålæg om, at tiltalte efterkom kriminalforsorgens bestemmelse om ophold i indtil 12 måneder. Retten udtalte: ”Da anvendelse af helt betinget dom ikke findes tilstrækkelig, når henses til, at der er tale om brugstyveri af adskillige biler efter den 8. juni 2002, da lov nr. 380 trådte i kraft, udsættes fuldbyrdelsen af 30 dage af fængselsstraffen i medfør af straffelovens § 58, stk. 1, som nedenfor bestemt.” Statsadvokaten undlod at anke dommen, da straffen var fastsat ud fra en konkret og individuel vurdering, herunder af tiltaltes misbrug.

- **Dom 28 - Vestre Landsrets dom af 27. marts 2003**
- **Fængsel i 14 dage**

Brugstyveri af personbil. Tiltalte var en mand født i 1983. Fem dommere udtalte: ”Tiltalte var fyldt 18 år, da han gjorde sig skyldig i brugstyveriet, og der er ikke godtgjort at foreligge særlige formildende

omstændigheder. Forholdet er begået i prøvetiden for den betingede dom af 12. december 2001. Under disse omstændigheder og under hensyn til den forhøjelse af strafferammen for brugstyveri af motorkøretøjer der blev indført ved lov nr. 380 af 6.juni 2002, finder vi, uanset det oplyste om tiltaltes gode personlige forhold, at straffen bør fastsættes til en ubetinget frihedsstraf på fængsel i 14 dage.” En dommer ville gøre straffen betinget. Retten i Århus havde idømt 14 dages fængsel betinget.

- **Dom 29 - Vestre Landsrets dom af 22. april 2003 (TfK 2003.530)**
- **Fængsel i 14 dage**

Brugstyveri af personbil. Tiltalte var en mand født i 1984. Landsretten udtalte: ”Det tiltrædes, at straffen er udmålt som sket. Efter forarbejderne til straffelovens § 293 a straffes brugstyveri af biler som udgangspunkt med ubetinget frihedsstraf, også i førstegangstilfælde. Der er ikke oplyst omstændigheder, som giver grundlag for at fravige dette udgangspunkt. Anklagemyndighedens påstand om, at straffen gøres ubetinget, tages derfor til følge.” Retten i Vejle havde idømt 14 dages fængsel betinget.

- **Dom 30 - Vestre Landsrets dom af 8. september 2003**
- **Fængsel i 14 dage**

Brugstyveri af bil og kørsel uden kørekort. Den tiltalte, som var en mand født i 1984, var tidligere straffet. Landsretten henviste til forarbejderne til § 293 a. Retten i Århus havde udmålt straffen til fængsel i 10 dage betinget med tilsyn af kriminalforsorgen.

- **Dom 31 - Vestre Landsrets dom af 6. oktober 2003**
- **Fængsel i 14 dage**

Sagen vedrørte to tiltalte, som i forening havde brugsstjålet en bil. Den ene tiltalte, som var en mand født i 1980, var tidligere straffet for brugstyveri af personbiler i tre tilfælde. Den anden tiltalte var en mand født i 1983. Retten i Frederikshavn havde gjort straffen betinget for begge tiltaltes vedkommende. Sagen blev anket af anklagemyndigheden. Landsretten ændrede under henvisning til forarbejderne dommen, således at straffene blev ubetingede.

- **Dom 32 - Østre Landsrets dom af 18. november 2003**
- **Fængsel i 14 dage**

Tiltalte, som var en ikke tidligere for berigelseskriminalitet straffet mand født i 1977, blev dømt for ved to lejligheder at have ladet sig befordre i en brugsstjålet bil. Retten i Odense havde udmålt straffen til 10 dagbøder på hver 300 kr. Statsadvokaten ankede dommen med påstand om skærpelse. Landsretten udtalte: ”Da tiltalte var klar over, at bilen var brugsstjålet af ..., da han ved to lejligheder lod sig befordre i bilen, findes ubetinget frihedsstraf forskyldt, jf. straffelovens § 293 a.”

- **Dom 33 - Vestre Landsrets dom af 18. august 2003**
- **Fængsel i 20 dage**

Brugstyveri af bil og indbrud i villa. Tiltalte, som var en mand født i 1980, var tidligere straffet for berigelseskriminalitet. Landsretten udtalte: ”Under hensyn til, at tiltalte har gjort sig skyldig i brugstyveri af en bil og tyveri ved, at han brød ind og stjal bilnøglerne, fastsættes straffen til fængsel i 20

dage. Efter forarbejderne til straffelovens § 293 a straffes brugstyveri af biler som udgangspunkt med en ubetinget frihedsstraf, også i førstegangstilfælde. Der er ikke oplyst omstændigheder, som giver grundlag for at fravige dette udgangspunkt, og der er derfor ikke grundlag for at gøre straffen betinget.” Retten i Kolding havde udmålt straffen til fængsel i 40 dage betinget af misbrugsbehandling.

- **Dom 34 - Vestre Landsrets dom af 20. november 2003**

- **Fængsel i 20 dage**

Tiltalte, som var en ikke tidligere straffet mand født i 1965, blev ved Retten i Herning dømt for brugstyveri af to biler, forsøg på brugstyveri af tre biler og tyveri fra to af bilerne. Byretten udmålte straffen til betinget fængsel i 20 dage og udtalte: ”....det må lægges til grund, at han efter en skilsmisse dels har haft psykiske problemer og dels har opholdt sig på forskellige hjem, og at han i de seneste år ikke har haft megen tilknytning til arbejdsmarkedet. Tiltalte har nu fået så meget hold på sin tilværelse, at han har taget et kursus, som har gjort ham i stand til at skaffe sig et fast arbejde i Norge som stilladsarbejder. Under disse omstændigheder og under henvisning til, at tiltalte ikke tidligere er straffet, har retten undtagelsesvis fundet det forsvarligt at fravige det klare udgangspunkt om ubetinget straf for brugstyveri af biler”. Statsadvokaten ankede dommen med påstand om skærpelse. Landsretten udtalte: ”Straffen er passende udmålt til fængsel i 20 dage. Der foreligger ikke oplysninger om forhold, der kan begrunde, at straffen undtagelsesvist gøres betinget. Med den anførte ændring stadfæster landsretten dommen.”

- **Dom 35 - Vestre Landsrets dom af 4. marts 2003**

- **Fængsel i 30 dage**

Brugstyveri af bil, som tiltalte, der var en mand født i 1971, førte i spirituspåvirket tilstand. Retten i Lemvig anførte: ”Straffen fastsættes til fængsel i 20 dage, jf. straffelovens § 293 a og færdselslovens § 117, stk. 4, jf. § 53, stk. 1. Retten har herved ikke fundet, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er tilstøttet en skærpelse af straffniveauet vedrørende spirituskørsel foregået i et brugsstjålet køretøj i førstegangstilfælde i forhold til skærpelsen af straffniveauet, som skete ved lov nr. 469 af 10. juni 1997.” Anklagemyndigheden ankede dommen til Vestre Landsret med påstand om skærpelse af straffen. Landsretten henviste til forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002 og udtalte: ”Landsretten finder efter formålet med lovændringerne, at fællesstraffen efter færdselslovens § 117, stk. 4, og straffelovens § 293 a herefter i den foreliggende situation bør fastsættes til fængsel i 30 dage.”

- **Dom 36 - Vestre Landsrets dom af 11. december 2002 (TfK 2003.190)**

- **Fængsel i 40 dage**

Brugstyveri af bil og flere tilfælde af kørsel uden kørekort. Retten i Sønderborg havde gjort straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste.

- **Dom 37 - Østre Landsrets dom af 11. juni 2003 (TfK 2003.632)**

- **Fængsel i 60 dage, heraf 40 dage betinget**

Brugstyveri af bil og tyveri af værktøj. Tiltalte, som var en mand født i 1977, var tidligere straffet for brugstyveri. Retten i Hørsholm havde udmålt straffen til 60 dages betinget fængsel. Østre Landsret

udtalte: ”Efter forarbejderne til straffelovens § 293 a skal der som udgangspunkt fastsættes en kortere ubetinget frihedsstraf for brugstyveri af motorkøretøj. Fem voterende finder herefter, at alene 20 dage af fængselsstraffen skal fuldbyrdes, medens den resterende del gøres betinget som nedenfor bestemt. En voterende finder, at straffen i sin helhed bør være ubetinget.”

Straffene i sager om menneskesmugling, menneskehandel og grov forstyrrelse af ro og orden**1. Indledning**

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.), blev bestemmelserne i straffelovens § 125 a om menneskesmugling og § 134 a om grov forstyrrelse af ro og orden ændret, og der blev indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 262 a om menneskehandel. Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

Ved skrivelse af 12. juni 2002 har Justitsministeriet anmodet mig om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i straffniveauet efter lovens ikrafttræden.

Denne redegørelse indeholder i afsnit 2 en beskrivelse af lovændringen vedrørende menneskesmugling, menneskehandel og grov forstyrrelse af ro og orden. I afsnit 3 beskrives den indberetningsordning, der blev sat i værk efter lovændringen.

I afsnit 4.1. redegøres for statsadvokaternes udtalelser og de forelagte sager. Som det fremgår der, er der indberettet meget få domme om overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens § 125 a og § 134 a efter lovændringen. Der er ikke indberettet domme om overtrædelse af straffelovens § 262 a.

Det er derfor ikke muligt at vurdere straffniveauet efter lovændringen, jf. herom afsnit 4.2.

2. Straffelovens bestemmelser om menneskesmugling under skærpende omstændigheder, om menneskehandel og om grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted**2.1. Straffelovens § 125 a**

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 blev strafferammen i straffelovens § 125 a om menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 5, under skærpende omstændigheder forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år.

Endvidere blev bestemmelsen præciseret, sådan at det udtrykkeligt fremgår af lovteksten, at det er en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at menneskesmuglingen sker for vindings skyld, ligesom der er tilføjet et nyt punktum, der angiver eksempler på tilfælde, hvor der foreligger skærpende omstændigheder. Her nævnes tilfælde, hvor andres liv udsættes for fare, eller hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Straffelovens § 125 a om menneskesmugling er efter lovændringen affattet således:

”§ 125 a. Den, som for vindings skyld og under i øvrigt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 5, straffes med fængsel indtil 8 år. Som skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor andres liv udsættes for fare, eller hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.”

Som det fremgår, fastsætter straffelovens § 125 a en højere strafferamme for handlinger, der allerede er strafbare efter udlændingelovens § 59, stk. 5. Bestemmelsen skal således bruges i stedet for udlændingelovens § 59, stk. 5, hvor der foreligger skærpende omstændigheder.

Udlændingelovens § 59, stk. 5, er med virkning fra den 1. marts 2003 affattet således:

”Stk. 5. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der

- 1) forsætligt bistår en udlænding med ulovligt at indrejse i, rejse gennem eller opholde sig her i landet,
- 2) forsætligt bistår en udlænding med at indrejse her i landet med henblik på herfra at indrejse ulovligt i et andet land,
- 3) forsætligt bistår en udlænding med at indrejse ulovligt i eller rejse ulovligt gennem et andet land eller
- 4) for vindings skyld bistår en udlænding med at opholde sig ulovligt i et andet land.”

Bestemmelsen var indtil den 1. marts 2003 affattet således:

”Stk. 5. Den, der forsætligt bistår en udlænding med ulovligt at indrejse eller opholde sig her i landet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. På samme måde straffes den, der for vinding skyld bistår en udlænding med at indrejse i Danmark med henblik på herfra at indrejse i et andet land, hvor udlændingen vil blive afvist eller tilbagesendt. På samme måde straffes endvidere den, der for vindings skyld bistår en udlænding med at indrejse i et andet land, hvor udlændingen vil blive afvist eller tilbagesendt.”

De domme, som er indberettet, vedrører overtrædelse af straffelovens § 125 a, jf. udlændingelovens § 59, stk. 5, som den sidstnævnte bestemmelse var affattet indtil den 1. marts 2003.

Der er ikke i bemærkningerne til lovforslaget fastsat nærmere retningslinier om udmålingen af straffe vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a.

Det fremgår dog af de almindelige bemærkninger pkt. 6.3., at strafferammen forhøjes til 8 år henset til den alvor, hvormed menneskesmugling under skærpende omstændigheder bør bedømmes. I øvrigt bemærkes, at ændringen af 125 a har gjort det muligt for Danmark at medvirke til at vedtage en EU-rammeafgørelse om styrkelse af de strafferetlige rammer med henblik på bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold.

2.2. Straffelovens § 262 a

Den nye bestemmelse i straffelovens § 262 a om menneskehandel er affattet således:

”§ 262 a. For menneskehandel straffes med fængsel indtil 8 år den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 260,
- 2) frihedsberøvelse efter § 261,
- 3) trusler efter § 266,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller
- 5) anden utilbørlig fremgangsmåde

med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.”

Formålet med bestemmelsen er bl.a., at Danmark kan leve op til kravene i en EU-rammeafgørelse om menneskehandel, hvorefter medlemsstaterne skal sikre, at strafmaksimum for menneskehandel under en række nærmere opregnede skærpende omstændigheder er mindst 8 års fængsel. Bestemmelsen er formuleret med udgangspunkt i denne rammeafgørelse og i en FN-protokol vedrørende bekæmpelse af handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn.

Den nye bestemmelse omfatter både grænseoverskridende handel med mennesker, der føres ind i eller ud af Danmark, og handel med mennesker internt i Danmark.

Hensigten med bestemmelsen er ikke at kriminalisere nye forhold, dvs. forhold, der ikke allerede er omfattet af bl.a. straffelovens §§ 228, 260 og 261, men der kan efter udformningen af § 262 a ikke straffes i sammenstød med de nævnte bestemmelser.

Strafferammen i bestemmelsen er fængsel indtil 8 år.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 7.5., at baggrunden for forslaget om en almindelig strafferamme på 8 års fængsel bl.a. er, at en sådan strafferamme vil afspejle de krænkelse af den personlige frihed m.v., som menneskehandel er udtryk for.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne pkt. 7.5., at en række omstændigheder samtidig skal betragtes som skærpende i forbindelse med strafudmålingen. Det gælder f.eks., hvis forurettede på gerningstidspunktet var under 15 år, og formålet med overtrædelsen var udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, hvis der er tale om organiseret menneskesmugling, eller hvis ofret forsætligt eller groft uagtsomt er bragt i livsfare.

Der er ikke herudover i bemærkningerne vejledning om udmålingen af straffe for overtrædelse af straffelovens § 262 a.

2.3. Straffelovens § 134 a

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 blev strafferammen for grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted efter straffelovens § 134 a forhøjet fra fængsel i 6 måneder til fængsel i 1 år og 6 måneder.

Straffelovens § 134 a om grov forstyrrelse af ro og orden er efter lovændringen affattet således:

”§ 134 a. Deltagere i slagsmål eller i anden grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted straffes, såfremt de har handlet efter aftale eller flere i forening, med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.”

I tilknytning til denne ændring blev retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, ændret, således at en sigtet kan varetægtsfængsles, når der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at den pågældende har begået en overtrædelse af straffelovens § 134 a, hvis lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan forventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage, og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Der er ikke i lovforarbejderne fastsat nærmere retningslinier om udmålingen af straffe vedrørende overtrædelse af straffelovens § 134 a, men det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 4.2., at baggrunden for ændringen er et forslag fra Politidirektøren i København, der bl.a. har bemærket, at visse overtrædelser af straffelovens § 134 a erfaringsmæssigt vil kunne opleves som en alvorlig skade på navnlig et lands politiske og samfundsmæssige struktur og derved skræmme befolkningen og udgøre en trussel mod demokratiet og det internationale samkvem. Politidirektøren har endvidere henvist til, at høje idømte straffe i konkrete sager afgjort i Sverige vedrørende urolighederne i Göteborg, efter det oplyste må antages at have haft en præventiv effekt.

Endvidere fremgår det af de almindelige bemærkninger afsnit 4.3., at ændringerne tilsigter – i forbindelse med Danmarks overtagelse af formandskabet af EU – at styrke den strafferetlige beskyttelse med henblik på at imødegå og bekæmpe alvorlige forbrydelser mod den offentlige ro og orden og samtidig skabe mulighed for også i retshåndhævelsesøjemed at varetægtsfængsle personer, der deltager heri.

3. Indberetningsordningen fastsat ved Rigsadvokaten Informerer nr. 16/2002

Med henblik på at redegøre for udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden iværksatte jeg ved Rigsadvokaten Informerer nr. 16/2002 en indberetningsordning, hvorefter det påhvilede politimestrene og politidirektøren i god tid inden ankefristens udløb at indsende alle byretsdomme, der er omfattet af lovændringen til vedkommende regionale statsadvokat med indstilling om, hvorvidt der efter politimesterens opfattelse var grund til at anke dommen.

Indberetning til statsadvokaterne skulle således ske med hensyn til alle sager, hvor der i byretten var domfældt for overtrædelse af straffelovens § 125 a, § 134 a eller § 262 a. Indberetningsordningen omfattede domme, som blev afsagt fra starten af november 2002 og indtil udgangen af juli 2003, og som vedrørte forhold begået efter lovændringens ikrafttræden den 8. juli 2002.

De regionale statsadvokater skulle herefter tage stilling til, om den pågældende sag var af en sådan karakter, at der var grundlag for at anke dommen til landsretten.

Statsadvokaterne skulle endvidere løbende indsamle oplysninger om de sager, der efter retningslinierne ovenfor er forelagt af politimestrene, og om udfaldet af sager, der ankes til landsretten, således at statsadvokaterne kunne indsende en samlet redegørelse om disse sager til Rigsadvokaten inden udgangen af september 2003.

4. Udtalelserne fra statsadvokaterne, de forelagte sager samt sammenfatning og konklusion

4.1. Udtalelserne fra statsadvokaterne og de forelagte sager

Som nævnt ovenfor i afsnit 3 skulle politimestrene og politidirektøren til statsadvokaterne indberette alle sager, hvor der i byretten var domfældt for overtrædelse af straffelovens § 125 a, § 134 a eller § 262 a, som vedrørte forhold begået efter lovændringens ikrafttræden den 8. juli 2002.

Kun to statsadvokater - Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby og Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm – har været forelagt sager omfattet af indberetningsordningen, dvs. sager der omfatter overtrædelser af de nævnte bestemmelser efter ikrafttrædelsen den 8. juni 2002 af lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Fra disse statsadvokater er der kun indberettet to sager om overtrædelse af straffelovens § 125 a og én sag om overtrædelse af straffelovens § 134 a. Der er ikke indberettet sager om overtrædelse af den nye bestemmelse i straffelovens § 262 a om menneskehandel.

4.1.1. Straffelovens § 125 a (menneskesmugling)

Østre Landsrets dom af 28. juli 2003

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby har behandlet én sag vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a. I denne sag var der tale om overtrædelser begået fra januar 2002 og indtil 14. juni 2002. Det er således kun de sidste seks dage af gerningsperioden, der er omfattet af lovændringen.

Sagen, der er afgjort ved Østre Landsrets anke dom af 28. juli 2003, vedrørte en ustraffet kvinde fra Gambia, som blev dømt for medvirken til forsøg på overtrædelse af straffelovens § 125 a ved i forering med uidentificerede personer mod bestilling at have medvirket til forsøg på fremstilling og leve-

ring af ikke under 24 falske pas med henblik på, at modtagerne af passene uretmæssigt kunne indrejse i Danmark eller et andet land. Kvinden blev tillige dømt for forsøg på medvirken til dokumentfalsk i forbindelse de nævnte pas. Dommen var anket til landsretten af anklagemyndigheden, idet Københavns Byret under dissens havde afsagt dom om frifindelse.

Straffen blev i landsretten fastsat til fængsel i 9 måneder og der blev truffet bestemmelse om udvisning med indrejseforbud i 5 år.

Statsadvokaten har om dommen udtalt, at der kun foreligger få trykte afgørelser vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a. Under henvisning hertil, og da det kun er de sidste seks dage af gerningsperioden, der er omfattet af lovændringen, og da sagen også omhandler dokumentfalsk, finder statsadvokaten ikke, at han er i stand til af dommen at kunne udlede, om der er sket en strafskærpelse i forhold til tidligere.

Østre Landsrets dom af 10. oktober 2003

Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm har indberettet én sag om overtrædelse af straffelovens § 125 a.

Der var tale om en omfattende sag, hvor fire tiltalte blev fundet skyldig i flere forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a, men det var kun ét forhold begået af to af de tiltalte, der lå efter lovens ikrafttræden.

Ved dette forhold blev to tiltalte dømt for at have forsøgt at bistå fire udlændinge med ulovligt at indrejse fra Tyskland til England ved hjælp af falske pas. Den ene tiltalte blev for dette forhold samt smugling af 43 personer, forsøg på smugling af yderligere 20 personer samt forsøg på dokumentfalsk vedrørende fremstilling af to pas straffet med fængsel i 2 år og 6 måneder. Byretten havde for denne tiltalte udmålt straffen til fængsel i 3 år. Den anden tiltalte, der blev anset for at være hovedmanden, blev for forholdet begået efter lovændringen samt for smugling af 62 personer, forsøg på smugling af yderligere 20 personer samt forsøg på dokumentfalsk vedrørende fremstilling af to pas både i landsretten og byretten straffet med fængsel i 3 år. Denne tiltalte blev tillige udvist med indrejseforbud for bestandig.

Statsadvokaten har udtalt, at dommen ikke giver fornødent grundlag for at vurdere betydningen i praksis af den seneste affattelse af straffelovens § 125 a.

4.1.2. Straffelovens § 134 a (grov forstyrrelse af ro og orden)

Københavns Byrets dom af 27. maj 2003

Statsadvokaten for København har behandlet én sag vedrørende overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Der er tale om den såkaldte "malingkastersag", hvor to personer blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og straffelovens § 134 a ved den 18. marts 2003 i Folketinget at have kastet maling på statsministeren og udenrigsministeren. Sagen omfattede for begge de domfældtes vedkommende også andre forhold. Straffene blev fastsat til henholdsvis fængsel i 3 måneder og fængsel i 4 måneder.

Byrettens dom blev anket af statsadvokaten med påstand om skærpelse, men anken blev afvist af landsretten, da ankemeddelelsen var forkyndt for sent.

4.2. Sammenfatning og konklusion

Som det fremgår ovenfor under punkt 4.1., er der kun indberettet to sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 125 a. I begge sager var det tilmed kun en meget begrænset del af tiltalen, som vedrørte forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Som det ligeledes fremgår ovenfor under punkt 4.1., er der kun indberettet én dom vedrørende overtrædelse af straffelovens § 134 a. Der var i denne sag tale om en overtrædelse af § 134 a uden lignende fortilfælde, og sagen omfattede også andre overtrædelser af straffeloven.

På dette spinkle grundlag er det ikke muligt at vurdere strafniveauet efter ændringen af strafferammen i straffelovens § 125 a og ændringen af strafferammen i § 134 a ved lov nr. 380 af 6. juni 2003.

Der er ikke indberettet sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 262 a.